

Strategie rozvoje Svazku obcí Košumberska

Hrochův Týnec

Chroustovice

Jenišovice

Lozice

Luže

Rosice

Řepníky

Střemošice

2026 - 2036

Zpracovatel:

Svazek obcí Košumberska - náměstí Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže

Web: <https://www.kosumbersko.cz>

E-mail: info@kosumbersko.cz

Schvalovací doložka:

Strategie rozvoje Svazku obcí Košumberska na období 2026–2036 byla schválena valnou hromadou svazku dne 4.12.2025.

Obsah

Úvod	4
Metodika tvorby dokumentu	4
1 Analytická část	6
1.1 Analýza současného stavu	6
1.1.1. Základní informace	6
1.1.2. Lidé a společnost	10
1.1.2.1. Bydlení	15
1.1.2.2. Kultura, sport a rekreace	16
1.1.2.3. Cestovní ruch	17
1.1.2.4. Ekonomika a trh práce	18
1.1.3. Hospodářský model	21
1.1.3.1. Technická infrastruktura	23
1.1.4. Obce a regiony	24
1.1.5. Odolné ekosystémy	26
1.1.6. Dobré vládnutí	28
1.2 SWOT analýza	30
2. Strategická (návrhová) část	34
2.1. Rozvojová střednědobá vize	36
2.2. Strategické cíle, specifické cíle, opatření	36
3. Implementace	40
3.1. Akční plán	41
3.2. Podpora realizace	50
3.3. Monitoring a evaluace	50
Seznam grafů	51
Seznam obrázků	51
Seznam tabulek	51
Seznam použitých zkratk	51

Úvod

Program rozvoje svazku slouží jako hlavní nástroj řízení všestranného rozvoje jeho území. Schválení programu rozvoje Svazku obcí Košumberska (SOK) na období let **2026 - 2036** je vyhrazeno valné hromadě SOK. Jedná se o aktualizaci stávajícího dokumentu ve vazbě na nové potřeby svazku, tak jak jsou upřesněny ve strategii ČR 2030, Strategii rozvoje Pardubického kraje 2021 - 2027, atd. Je plně v souladu s předchozím strategickým dokumentem na období 2021 - 2025, zároveň však obsahuje nové povinné náležitosti strategických dokumentů a reaguje na nové potřeby.

Pojmenování hlavních problémů a prioritních oblastí rozvoje spolu s formulováním vhodných předpokladů i možných řešení umožní efektivnější využívání nejen finančních a personálních kapacit, ale i celkového potenciálu svazku jako prostoru pro funkční spolupráci obcí. Strategické řízení pomůže bránit např. devastaci území, chránit zdroje a hospodárně investovat získané finance ke zlepšení kvality života v celém území. Zároveň představuje aktuální priority rozvoje tohoto území pro všechny skupiny obyvatel.

Metodika tvorby dokumentu

Proces tvorby dokumentu respektuje pravidla obecně platné Metodiky tvorby přípravy veřejných strategií Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) aktualizované dne 28. ledna 2019.

Strategický dokument je rozdělen do tří tematických celků:

1) *analytické části* (včetně SWOT analýzy a výstupů z dotazníkového šetření)

Při zpracování analytické části dokumentu popisující aktuální stav bylo vycházeno z dostupných demografických údajů, byly využity výstupy z dotazníkového šetření a přípravy či aktualizace strategických dokumentů členských obcí. Sociálně ekonomická analýza svazku představuje východisko pro formulaci SWOT analýzy jako další opory pro strategickou část.

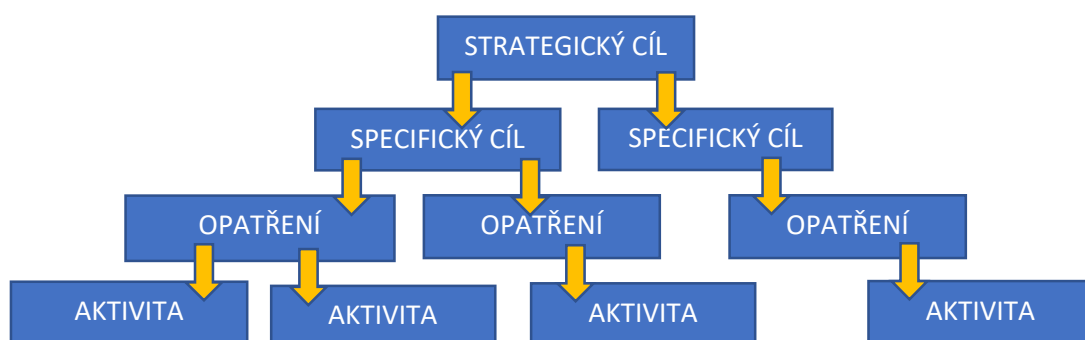
2) *strategické (návrhové) části*

V návrhové části dokumentu byla definována vize svazku jako dlouhodobý cíl, kterého chceme dosáhnout. Pro lepší přehlednost je tato část členěna na 6 rozvojových oblastí, které odpovídají dokumentu Česká republika 2030 🌸 a zohledňují i oblasti Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR21+). V každé oblasti byl definován strategický cíl, dva až tři specifické cíle a opatření jako nástroje ke zlepšení stavu dané oblasti. Důraz je kladen na to, aby jednotlivá opatření odpovídala možnostem svazku a tím pádem širšímu dopadu do území. Součástí jsou dále návrhy konkrétních aktivit, které pomohou opatření plnit. Je tedy rozdíl mezi aktivitami vhodnými pro realizaci svazku a aktivitami vhodnými pro jednotlivé obce.

3) *implementace* (plnění) - akčního plánu, monitoringu a evaluace

Implementační část je tvořena akčním plánem, kde byly k opatřením přiřazeny konkrétní rozvojové aktivity (projektové záměry), které směřují k naplnění vize svazku a stanovených cílů. Monitorován je také způsob uvádění do praxe a sledování, jak jsou plněny stanovené cíle na základě indikátorů (měřitelných ukazatelů) a evaluace – porovnání skutečně dosažených výsledků s plánem a návrhem úprav.

Vztah strategických a specifických cílů, opatření a aktivit

1 Analytická část

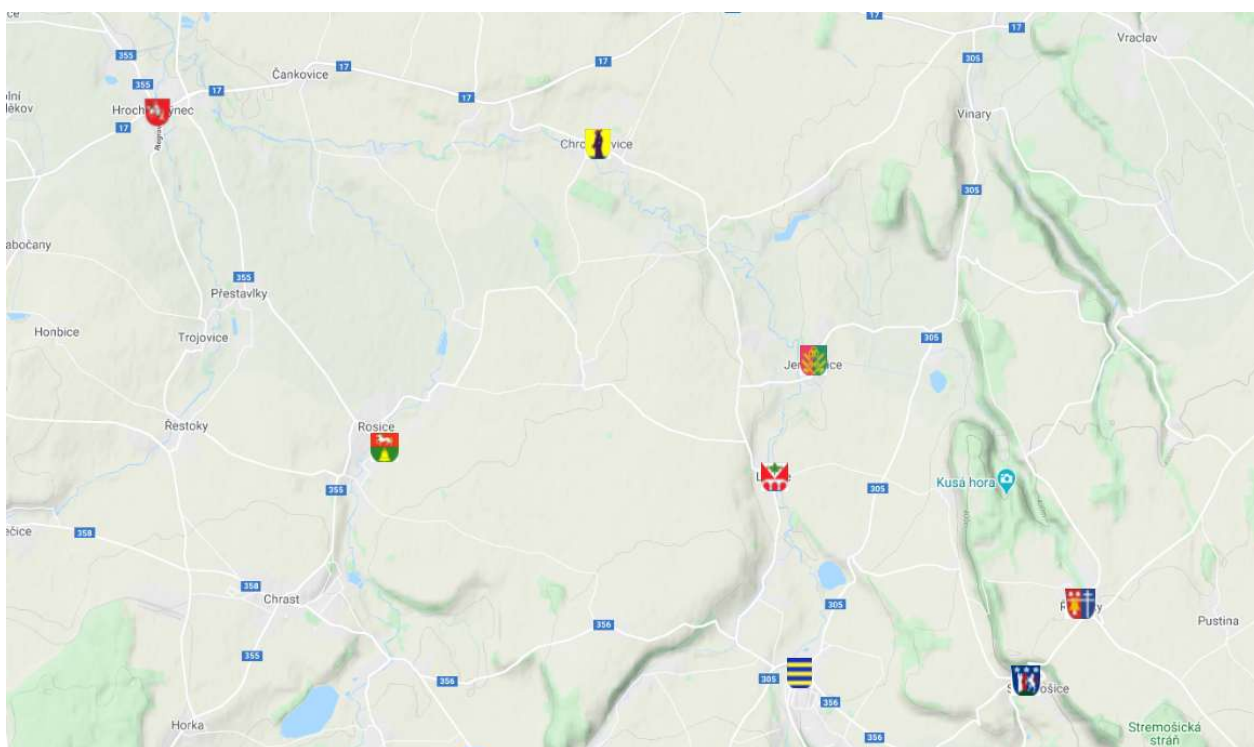
1.1 Analýza současného stavu

1.1.1. Základní informace

Mikroregion Svazek obcí Košumberska se rozkládá v jihozápadní části Pardubického kraje. Členské obce - s výjimkou obce Řepníky, která se nachází v okrese Ústí nad Orlicí - spadají do území okresu Chrudim. Pro všechny obce svazku je charakteristický vysoký podíl zemědělské půdy v jejich území. V Rosicích a Lozicích zemědělská půda zabírá více než 90% celkové výměry obce. Pardubický kraj tvoří spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým důležitou územní jednotku Evropské unie – region NUTS II.

Přesný název:	Svazek obcí Košumberska (SOK)
Statistická právní forma:	771 - Svazek obcí
Datum založení	4. 12. 2002
IČO:	75007568
Sídlo:	náměstí Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže
ZÚJ:	571776 - Luže
Okres:	CZ0531 - Chrudim ¹

Obrázek 1: Mapa Svazek obcí Košumberska

Zdroj: https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1OufoueobjD6RRxf5_87ZxmBXe5e7VZ9t&ll=49.94205804100879%2C15.98151187846679&z=12

¹ https://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=75007568&jazyk=cz&xml=1

Svazek obcí Košumberska - dobrovolný svazek obcí - byl založen v roce 2002. Zakládajícími obcemi byly Hrochův Týnec, Chroustovice, Jenišovice, Lozice, Luže a Rosice. Po dvou letech se ke svazku připojily obce Střemošice a Řepníky. Svazek se zpočátku soustředil na realizaci projektu „Kulturní dědictví Košumberska“, kdy s pomocí dotací z Programu obnovy venkova Pardubického kraje byly zrestaurovány a zrenovovány desítky drobných památek převážně sakrálního charakteru. Jde o různé křížky, sochy, kapličky, zvoničky apod. Posledních šest let byla s pomocí dotací z Programu obnovy venkova Pardubického kraje obnovována veřejná prostranství a veřejné budovy v jednotlivých obcích. Rozhodovacím orgánem svazku je valná hromada, která se schází několikrát ročně. Mezi schůzemi valné hromady řídí svazek předseda svazku.² Sídlí v Luži na adrese náměstí Plk. Josefa Koukala 1. Sdružuje celkem osm obcí:

Hrochův Týnec
Smetanova 25, 538 62 Hrochův Týnec

Chroustovice
náměstí Josefa Haška 93, 538 63 Chroustovice

Jenišovice
Jenišovice 42, 538 64 Jenišovice

Lozice
Lozice 71, 538 54 Luže

Luže
náměstí Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže

Rosice
Rosice 96, 538 34 Rosice

Řepníky
Řepníky 34, 538 65 Řepníky

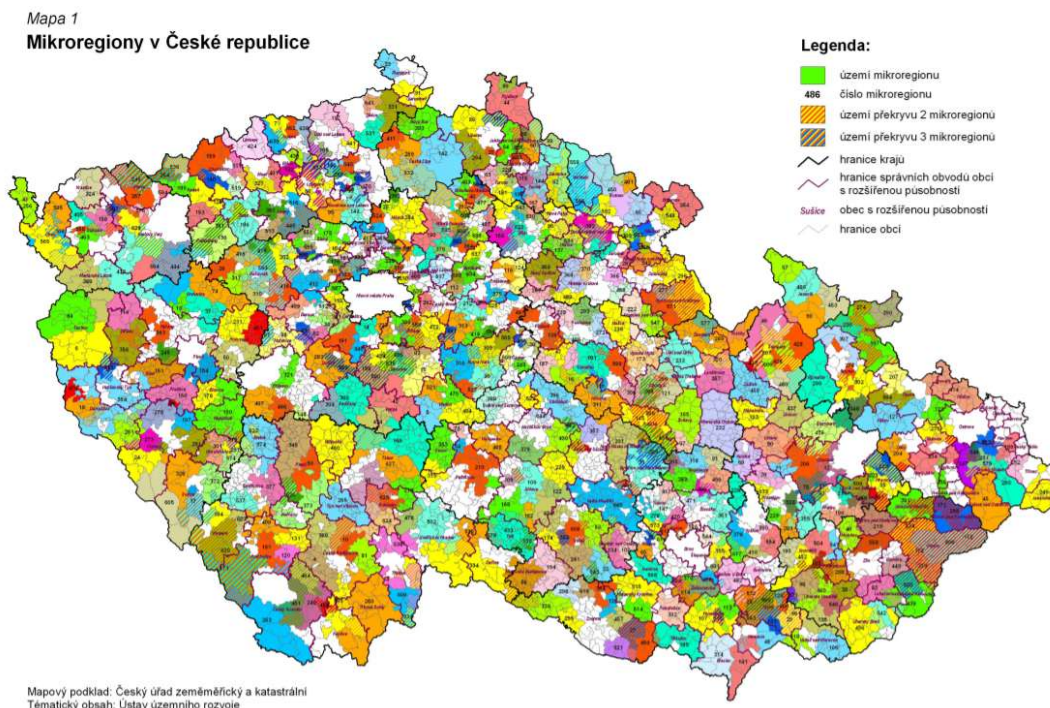

Střemošice
Střemošice 62, 538 54 Luže

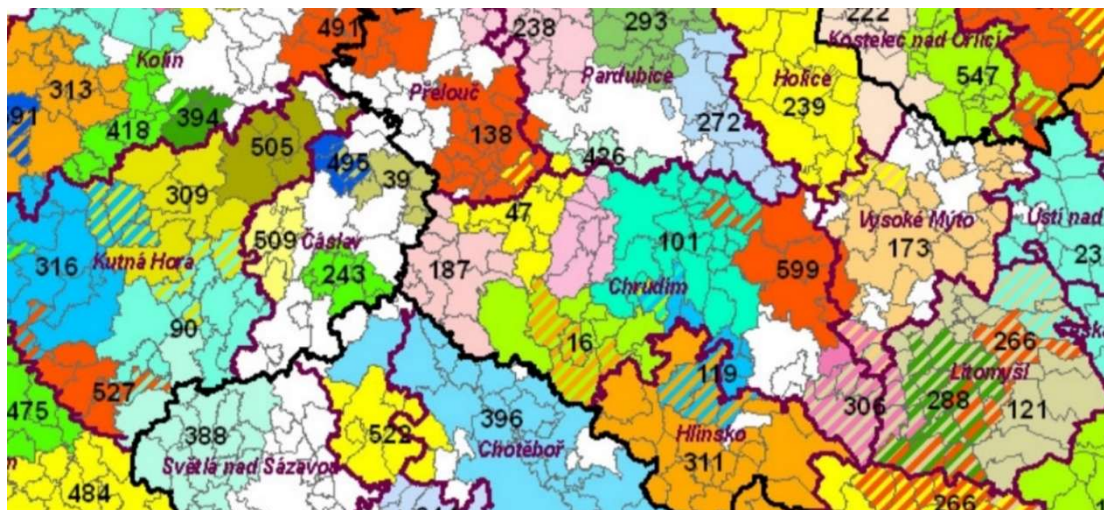
² <https://www.kosumbersko.cz/>

Velké množství obcí se v ČR sdružuje do mikroregionů – regionů malého geografického měřítka. Společným cílem je rozvoj území mikroregionu, či jiný obecně prospěšný účel. Významným aspektem je podpora turistiky, kultury a rozvoje infrastruktury.³

Obrázek 2: Mapa mikroregiony v České republice

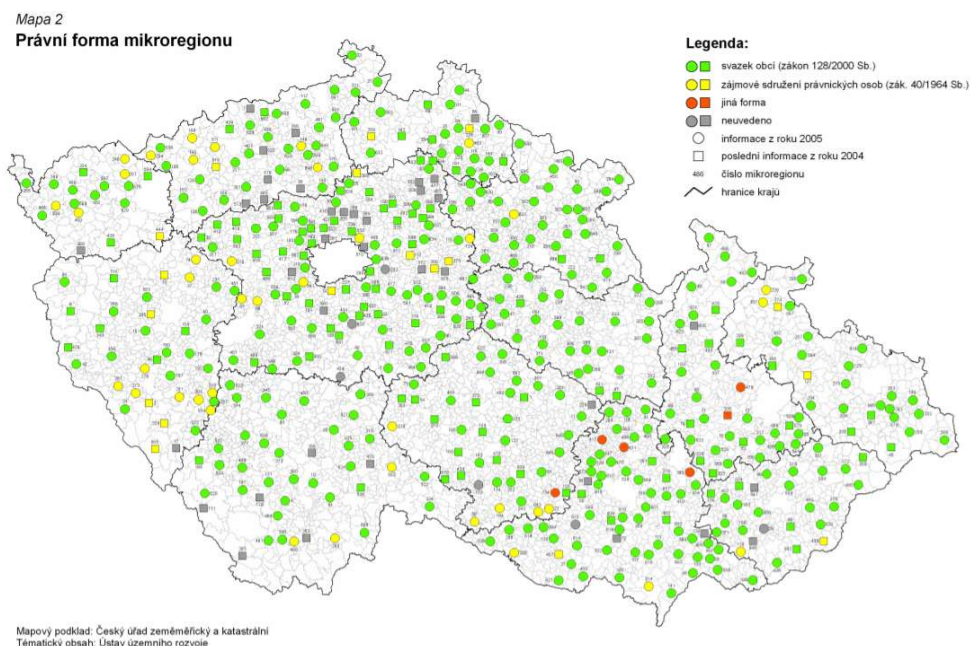
Obrázek 3: 599 – Svazek obcí Košumberska

Zdroj: https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/regionalnipolitika/Mikroregiony/Mikroregiony/2005/Kart_1_300.pdf

³ <https://www.mikroregiony.com/pardubicky-kraj/>

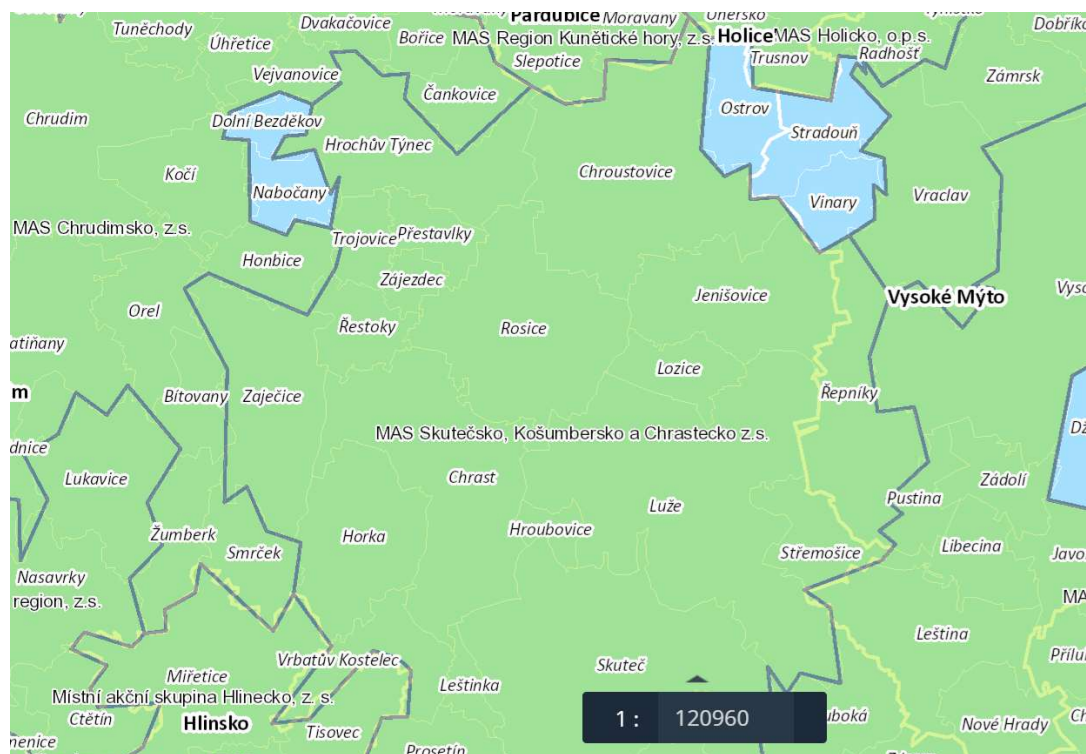
Obrázek 4: Mapa mikroregiony v České republice – právní forma

Zdroj: https://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/regionalnipolitika/Mikroregiony/Mikroregiony/2005/Kart_2_300.pdf

Všechny obce Svazku obcí Košumberska jsou zároveň členy MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko z.s.

Obrázek 5: Mapa MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastcko z.s.

Zdroj: <https://agis.smsdata.cz/agis/#/map>

Tabulka 1: Základní informace o obcích Svazku obcí Košumberska

Typ obce název	Okres	Obec s rozšířenou působností	Pověřený obecní úřad	Počet obyvatel (1. 1. 2020)	IČO	Adresa úřadu
Město Hrochův Týnec	Chrudim	Chrudim	Chrast	2 026	00270156	Smetanova 25 538 62 Hrochův Týnec
Městys Chroustovice	Chrudim	Chrudim	Chrast	1 254	00270202	náměstí Josefa Haška 93 53863 Chroustovice
Obec Jenišovice	Chrudim	Chrudim	Chrast	432	00270237	Jenišovice 42 538 64 Jenišovice
Obec Lozice	Chrudim	Chrudim	Chrast	153	00270423	Lozice 71 538 54 Luže
Město Luže	Chrudim	Chrudim	Skuteč	2 594	00270440	náměstí Plk. Josefa Koukala 1 538 54 Luže
Obec Rosice	Chrudim	Chrudim	Chrast	1 375	00270831	Rosice 96 538 34 Rosice
Obec Řepníky	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	Vysoké Mýto	378	00270865	Řepníky 34 538 65 Řepníky
Obec Střemošice	Chrudim	Chrudim	Skuteč	171	00270971	Střemošice 62 538 54 Luže

Zdroj: ČSÚ, ARES; vlastní zpracování

1.1.2. Lidé a společnost

K 31. 12. **2019** podle údajů ČSÚ žilo na území Svazku obcí Košumberska celkem **8 383 obyvatel**, což je o 181 (+ 2,21 %) obyvatel více než v roce 1999. Nejvyšší přírůstek byl zaznamenán ve městě Hrochův Týnec a to o 169 (+ 9,10 %) obyvatel. Naopak nejvyšší úbytek obyvatel byl v obci Střemošice a to o 18 (- 9,51 %) obyvatel, kde byl též zaznamenán nejvyšší průměrný věk - 46,2 let. Nejnižší průměrný věk - 40,6 let měla obec Rosice. Průměrný věk obyvatel má na území svazku zvyšující se tendenci. Jeho obyvatelstvo stárne, tak jako i obyvatelstvo celé ČR. V roce 2019 byl **věkový průměr** obyvatelstva svazku **42,8 let**; přičemž průměr celé ČR byl 42,5 let. Tento stav odpovídá nové demografické projekci ČSÚ, podle které bude demografický vývoj následujících desetiletí ve znamení stárnutí populace. Česká republika bude mít v roce 2101 téměř 30 % seniorů ve věku 65 a více let z celkového počtu obyvatel 10,527 milionu. Průměrný věk se zvýší ze současných 42,5 na 47,4 roku a počet zemřelých bude pravidelně převyšovat počet živě narozených dětí.⁴

⁴ <https://www.czso.cz/csu/czso/vekova-skladba-obyvatel-ceska-se-vyrazne-promeni>

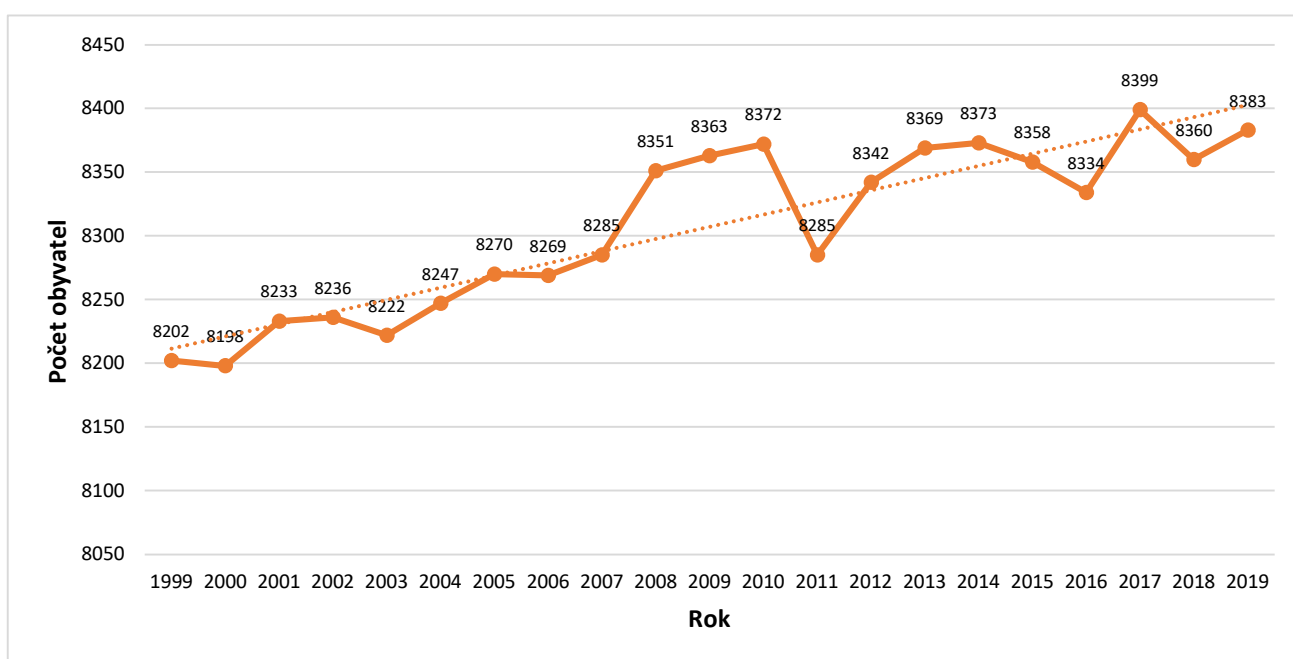
Tabulka 2: Vývoj počtu a věkové struktury obyvatelstva Svazku obcí Košumberska od roku 1999

Obec	Počet obyvatel 1999	Počet obyvatel 2019	Změna počtu obyvatel 1999 - 2019 (%)	Vtom ve věku (let) v roce 2019			Průměrný věk 1999	Průměrný věk 2019
				0 - 14	od 65	15 - 64		
Hrochův Týnec	1857	2026	+9,10	337	385	1304	38,2	40,9
Chroustovice	1233	1254	+1,70	204	268	782	38	42,8
Jenišovice	464	432	-6,90	67	86	279	37,4	44,3
Lozice	148	153	+3,38	22	37	94	36,6	42,8
Luže	2595	2594	- 0,04	431	527	1636	37,6	42,3
Rosice	1315	1375	+4,56	237	246	892	37,5	40,6
Řepníky	401	378	-5,74	49	69	260	38,6	42,8
Střemošice	189	171	-9,52	21	42	108	47	46,2
Svazek	8202	8383	+2,21	1368	1660	5355	38,9	42,8

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Pro přesnější vnímání vývoje počtu obyvatel obsahuje graf č. 1 údaje od roku 1999 do roku 2019. Z uvedených údajů je patrná tendence růstu, poklesu, či stagnace počtu obyvatel v jednotlivých letech. Počet obyvatel svazku se od roku 1999 mírně zvýšil (o 181 obyvatel).

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel Svazku obcí Košumberska od roku 1999

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejnižší hustotu osídlení na území svazku má obec Řepníky s počtem 35 obyvatel na jeden kilometr čtvereční, která je zároveň výrazně pod průměrem Pardubického kraje i celé České republiky. Naopak nejvyšší hustotu zalidnění má město Hrochův Týnec s počtem 162 obyvatel na jeden kilometr čtvereční, která zároveň převyšuje i vyšší územní celky.

Tabulka 3: Hustota zalidnění obcí svazku v porovnání s vyššími územními celky

	Rozloha (km²)	Počet obyvatel (k 31. 12. 2019)	Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²)
Hrochův Týnec	12,5	2026	162
Chroustovice	21,61	1254	58
Jenišovice	11,72	432	37
Lozice	3,68	153	42
Luže	30,71	2594	84
Rosice	16,08	1375	85
Řepníky	10,95	378	35
Střemošice	4,28	171	40
Svazek obcí Košumberska	111,53	8383	75
okres Chrudim	992,84	104 612	105
okres Ústí nad Orlicí	1267	138 275	109
Pardubický kraj	4 519,15	522 662	116
ČR	78 871,01	10 693 939	136

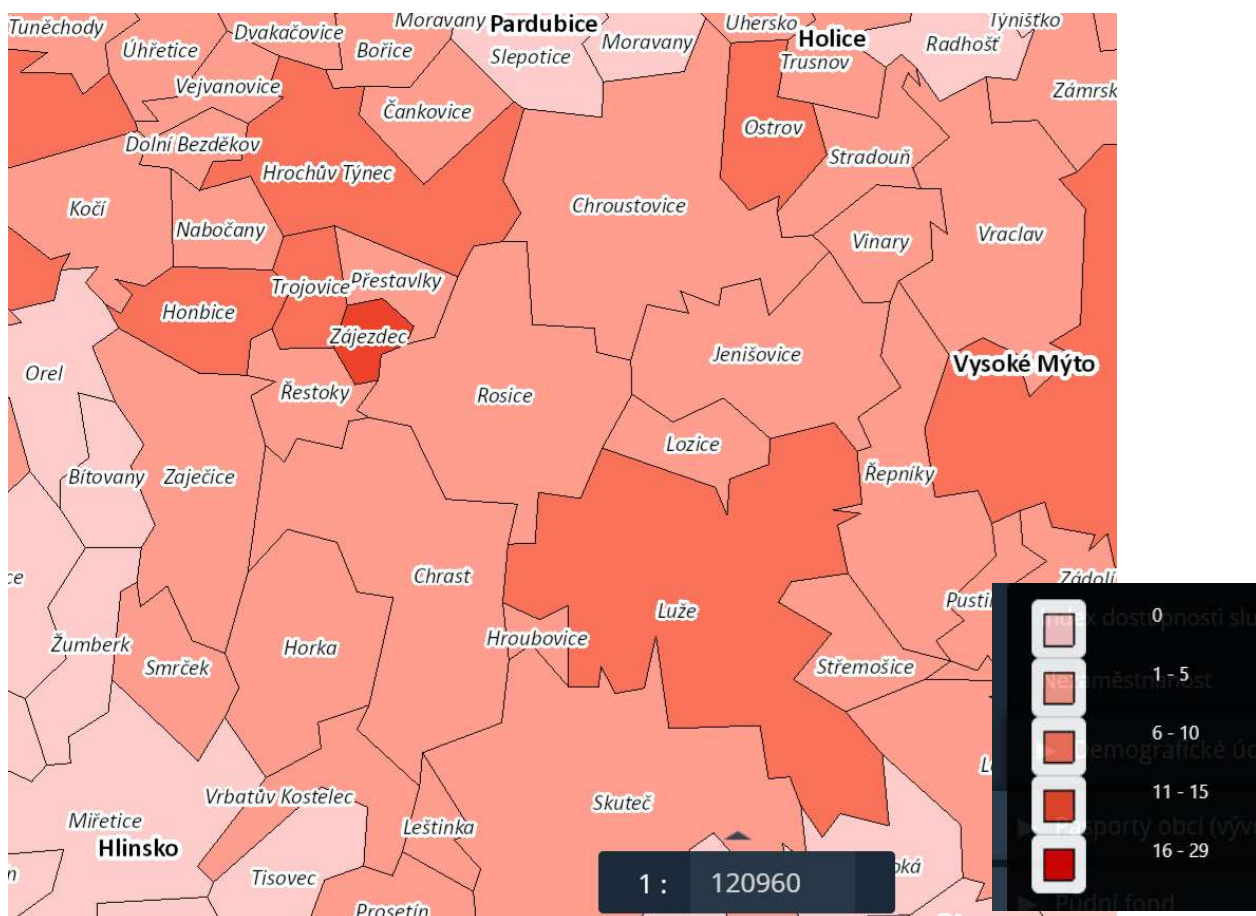
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dokument Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2006 (zpracován společností GAC) považuje za sociálně vyloučenou takovou lokalitu, kde dochází ke koncentraci více než 20 osob žijících v nevyhovujících podmínkách (indikováno počtem příjemců příspěvku na živobytí), které obývají fyzicky, či symbolicky ohraničený prostor (indikováno vnější identifikací). Jedná se o prostor (dům, ulici, či čtvrť), kde se koncentrují lidé sociálně slabí, často žijící ve špatných hygienických podmínkách, okolními obyvateli negativně označováni jako „špatná adresa“, „problémové místo“, apod.

V roce 2006 připadalo na jednu sociálně vyloučenou lokalitu přibližně 271 obyvatel, v roce 2014 to bylo 188 osob. Lze tedy říci, že se sociálně vyloučené lokality rozpadají do většího počtu menších celků. Sociálně vyloučení se stěhují nebo jsou stěhováni do odlehlejších obcí s málo funkční infrastrukturou, čímž sociální vyloučení v České republice přestává mít svůj dominantně městský charakter. Vznikají tak klastry sociálně vyloučených lokalit s nižší hustotou, ale s větší celkovou rozlohou než v městských lokalitách, bez nabídky sociálních služeb a se špatnou dopravní obslužností. Sociálně vyloučené rodiny migrují od jednoho nevyhovujícího bydlení k jinému.

V území svazku se sociálně vyloučené lokality nachází v Hrochově Týnci. V Pardubickém kraji jsou aktuálně zmapovány nově vzniklé sociálně vyloučené lokality (SVL) odpovídající charakteru vývoje, který byl popsán společností GAC. Mezi tyto malé lokality se značnou dynamikou vývoje (vznik, stěhování, zánik) se řadí i Luže.⁶

Obrázek 7: Index sociálního vyloučení obcí svazku

Obec	Index sociálního vyloučení
Hrochův Týnec	9
Chroustovice	4
Jenišovice	1
Lozice	2
Luže	6
Rosice	4
Řepníky	1
Střemošice	1

Zdroj: Agis, <https://www.smsdata.cz/agis/#/map>, vlastní zpracování

Sociální služby poskytované v rámci území svazku:

Sociální služby registrované

Domov pro seniory – Dům klidného stáří Glossus

Pečovatelská služba terénní – Pečovatelská služba Luže, Oblastní charita Nové Hrady u Skutče, Oblastní charita Pardubice, Pečovatelská služba Chroustovice, Pečovatelská služba Chrast

Sociální rehabilitace – Tyfloservis, o.p.s.; Péče o duševní zdraví

Terénní programy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež – Romodrom, Rodinné centrum DaR, Šance pro Tebe

Odborné sociální poradenství – HEWER, Romodrom, Rodinné centrum DaR, Farní charita Chrudim, Šance pro Tebe

Denní stacionář – Oblastní charita Nové Hradky

Sociálně terapeutické dílny – Oblastní charita Nové Hradky, Rodinné centrum DaR

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – Oblastní charita Pardubice, Oblastní charita Nové Hradky, Rodinné centrum DaR, Šance pro Tebe

Osobní asistence – HEWER, z.s.

Neregistrované doplňkové služby

Předškolka, pedagogická podpora – Šance pro Tebe

Základní sociální poradenství – Městský úřad Skuteč, Městský úřad Chrudim

Materiálová a potravinová pomoc – Romodrom

Asistent prevence sociálního vyloučení – v rámci území MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecsko, z.s.

Půjčovna zdravotních a kompenzačních pomůcek – Farní charita Chrudim.⁷

Na území svazku se nachází Dům s pečovatelskou službou Chroustovice a Dům klidného stáří Glossus v Luži.

1.1.2.1. Bydlení

Většina obyvatel území Svazku obcí Košumberska bydlí v rodinných domech, což souvisí s velikostí obcí v regionu.

Na území svazku je celkem 2838 rodinných domů, z nichž obydlených je 72,3 %. Nejnižší koeficient obydlenosti vykazují menší obce – Řepníky, Střemošice, Lozice a Jenišovice. Naopak vyšší index obydlenosti vykazuje město Hrochův Týnec a obec Rosice, které se nachází blízko města Chrudim. Většina neobydlených domů slouží k rekreačním účelům. (Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém není ani jeden trvale obydlený byt, ani v něm není žádná osoba hlášena k trvalému pobytu. U neobydlených domů se zjišťuje důvod neobydlenosti).

Obce nedisponují dostatečným počtem zasít'ovaných stavebních pozemků pro novou bytovou výstavbu, přičemž v některých obcích jsou důvodem tohoto stavu nevyřešené vlastnické vztahy, či ekonomické možnosti obcí.

Následující tabulka ukazuje vývoj počtu dokončených bytů v jednotlivých obcích svazku v letech 2011 – 2019. Největší část dokončených bytů (66,5 %) se nachází v rodinných domech.

⁷ <https://www.masskch.cz/projekty-mas/planovani-rozvoje-socialnich-sluzeb-na-uzemi-mas-skch/>

Tabulka 4: Počet rodinných domů a dokončených bytů na území svazku

Obec, svazek	Rodinné domy k 26. 3. 2011 dle SLDB			Dokončené byty 2011 - 2019	
	celkem	z toho obydlených	koeficient obydlenosti (%)	celkem	v rodinných domech
Hrochův Týnec	473	391	82,7	52	32
Chroustovice	475	347	73	22	22
Jenišovice	209	135	64,6	6	6
Lozice	64	41	64	1	0
Luže	881	609	69,1	71	31
Rosice	440	353	80,2	30	27
Řepníky	202	117	57,9	8	8
Střemošice	94	59	62,8	1	1
Svazek obcí Košumberska	2838	2052	72,3	191	127

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

1.1.2.2. *Kultura, sport a rekreace*

V obcích svazku jsou pravidelně pořádány tradiční kulturní a sportovní akce, na jejichž organizaci se podílí zájmové organizace. Nejčastěji jsou zastoupeny sbory dobrovolných hasičů, které hrají významnou úlohu nejen při organizaci společenského života v obcích, ale též při výchově dětí k aktivnímu trávení volného času - v podobě kroužků mladých hasičů. Dále v obcích působí sportovní organizace, myslivecké spolky, kluby seniorů, spolky sdružující rodiče a děti, zahrádkáři, rybáři, včelaři, skauti, divadelní ochotníci, atd.

Všechny obce disponují kulturními zařízeními - většinou v podobě kulturních domů, venkovními sportovišti a některé i tělocvičnami.

Město Luže má k dispozici Volnočasové centrum s kapacitou 50 osob a Kongresový sál Hamzovy léčebny s kapacitou 120 osob. V Rosicích funguje Středisko pro volný čas dětí

a mládeže; v roce 2020 zde bylo slavnostně otevřeno Komunitní centrum v zrekonstruovaných prostorách bývalého knížecího pivovaru.

V Jenišovicích a Lozicích jsou vybudovány parky „jedlé zahrady“, které slouží k rekreaci pro všechny věkové skupiny obyvatelstva.

Města Hrochův Týnec a Luže i obec Lozice jsou konzultačními středisky Virtuální univerzity 3. věku (VU3V).

V Luži a Hrochově Týnci je k dispozici profesionální městská knihovna. Obecní knihovny jsou v Chroustovicích, Jenišovicích, Rosicích a Střemošicích.

Tabulka 5: Kulturní a sportovní zařízení v obcích svazku

Obec	Kulturní zařízení /obecní hospoda	Kino	Knihovna	Venkovní a dětská hřiště	Tělocvičny včetně školních	Sportovní areály /multifunkční venkovní sportoviště
Hrochův Týnec	ANO	LETNÍ	ANO	ANO	ANO	ANO
Chroustovice	ANO	LETNÍ	ANO	ANO	ANO	ANO
Jenišovice	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Lozice	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE
Luže	ANO	LETNÍ	ANO	ANO	ANO	ANO
Rosice	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Řepníky	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
Střemošice	ANO	NE	ANO	ANO	ANO / malá (na stolní tenis)	NE

Zdroj: strategické dokumenty a web obcí svazku

1.1.2.3. Cestovní ruch

Svazek obcí Košumberska se nachází v turistickém regionu Východní Čechy, turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko.⁸ Architektonické i přírodní památky představují potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Na území svazku se nachází národní kulturní památka kostel Panny Marie na Chlumku.

Centrum města Luže bylo dne 17. 1. 1990 vyhláškou Východočeského KNV vyhlášeno chráněnou městskou památkovou zónou. V okolí zříceniny hradu Košumberk je vyhlášeno ochranné pásmo nemovité kulturní památky.

Správní území obce Chroustovice je územím s archeologickými nálezy s prokázaným výskytem archeologického dědictví. Rozhodnutím Okresního úřadu v Chrudimi, referátu kultury, bylo dne 12. 9. 1996 vymezeno ochranné pásmo kulturní nemovité památky zámku Chroustovice, který je nejzajímavější a nejdominantnější stavbou celé obce.

I v ostatních obcích regionu je řada kulturních památek zapsaných na Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek a dalších historicky cenných objektů,

⁸ [Navstevnik.cz](http://navstevnik.cz) - Chrudimsko-Hlinecko (navstevnik.cz)

kteřé jsou turisticky atraktivní. Najdeme zde četné prvky drobné architektury (původní lidové architektury) – kaple, kříže, sochy, Boží muka, zvonice.

Významnou roli z hlediska návštěvnosti hraje areál Hamzovy léčebny s parkem a arboretem. Návštěvnost oblasti zvyšují Přírodní rezervace Střemošická stráň s vyhlídkovým místem (sloup Nejsvětější Trojice zdobený barokní plastikou) – evropsky významná lokalita, Voletická stráň, přírodní památka Kusá hora, Mentourský les, údolí Krounky a Novohradky i řada dalších významných krajinných prvků.

Trasa naučné ekostezky Zámecká zastavení u řeky, s vyhlídkami na zámek v Chroustovicích, slouží k příjemným procházkám i jako přírodní učební pomůcka pro poznávání stromů a rostlin.

Cyklotrasy, které jsou vedeny po silniční síti a místních komunikacích napříč územím svazku, propojují hlavní místní turistické cíle. Z Hrochova Týnce do Skutče vede cyklotrasa střední náročnosti s názvem Krajinou Ležáku, Žejbra a Krounky.

Územím je vedena modrá turistická trasa pro pěší Bílý Kůň (výchozí bod modré značky) – Střemošice – Řepníky – Pustina – Zádolí – Brteč – Vanice – Vysoké Mýto. Přes Bílý Kůň prochází červená turistická trasa, která vede oblastí přírodního parku Údolí Krounky a Novohradky.

Realizací záměru Naučné stezky krajem Slavatů došlo k rozšíření nabídky turistických tras v regionu. Jedná se o komplex stezek rozdělený na jednotlivé okruhy podle obtížnosti a zaměření. Využívat jej mohou pěší turisté, rodiny s dětmi, cyklisté na trekingových kolech, ale i klienti Hamzovy léčebny, kteří by měli k dispozici snadný bezbariérový okruh.

V prostorách cihlářské pece bývalé cihelny v Rosicích je od roku 2011 otevřena stálá zemědělsko-hasičská expozice „Vesnice žije“, která se stále rozrůstá a doplňuje. V přízemních prostorách klenuté chodby se konají příležitostné výstavy regionálních výtvarníků. Objekt muzea a galerie je otevřen každou sobotu od března do prosince v době konání Rosických trhů.

Z hlediska cestovního ruchu má pro region význam statek U Syyyrovů (ELEMENTY z.s.) – sociální farma, která propojuje zemědělské a vzdělávací činnosti s environmentálními a kulturními aktivitami. V rámci zážitkových programů může návštěvník dojit mléko, vyrobit vlastní sýr, umlet obilí, či vlastnoručně upéct chléb.

Nabídka hotelů a penzionů je v území nedostačující. Ubytovací služby jsou poskytovány pouze v Luži, Lozicích, Střemošicích a Chroustovicích.

Turistické informační centrum (TIC) se nachází v budově Městské knihovny Luže. Je otevřeno každý pracovní den. Poskytuje informace o historii města; turisticky atraktivních místech; ubytovacích a stravovacích zařízeních; kulturních, společenských i sportovních akcích – včetně předprodeje vstupenek. Dále nabízí wi-fi a veřejný přístup k internetu, kopírování i tisk. Od června 2011 je členem Asociace turistických informačních center České republiky.⁹

1.1.2.4. Ekonomika a trh práce

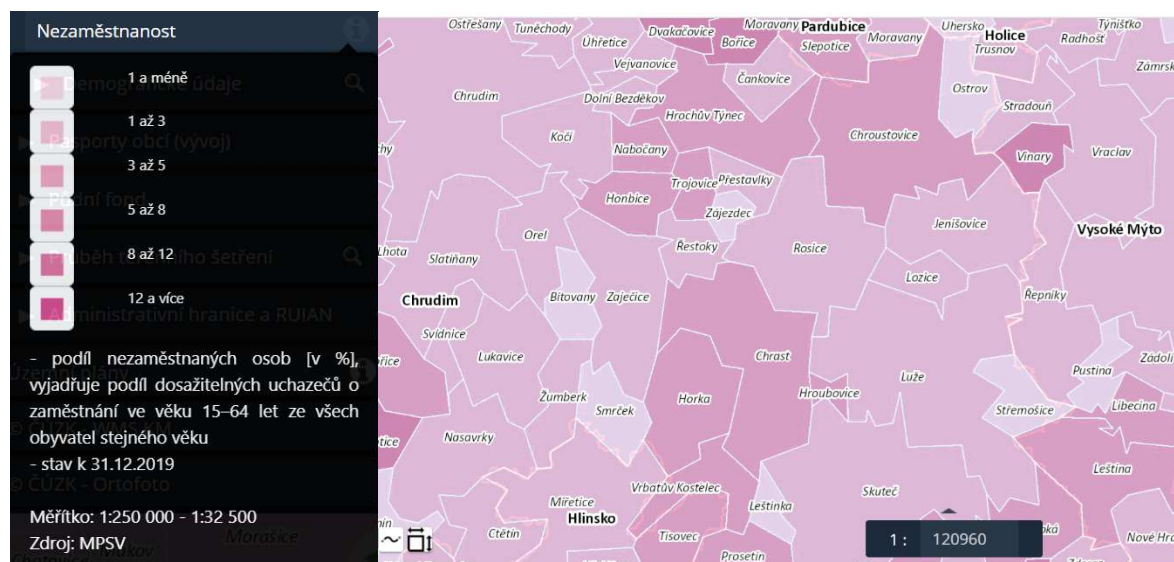
Ministerstvo práce a sociálních věcí od ledna 2013 nahradilo doposud zveřejňovanou Míru registrované nezaměstnanosti (poměruje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám) novým ukazatelem registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.¹⁰ V databázi ČSÚ jsou

⁹ <https://www.luze.cz/zivot-ve-meste/turisticke-informacni-centrum/>

¹⁰ <https://www.mpsv.cz/web/cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky>

obsaženy údaje o Podílu nezaměstnaných osob za jednotlivé obce od roku 2014, proto jsou v níže uvedeném grafu použity ukazatele míry nezaměstnanosti od roku 2014. Zahrnutí předešlých let by nemělo, díky odlišnosti použitých metodik sběru dat, potřebnou vypovídající hodnotu.

Obrázek 8: Nezaměstnanost v obcích svazku k 31. 12. 2019

Obec	Nezaměstnanost (%)
Hrochův Týnec	3,8
Chroustovice	3,2
Jenišovice	1,1
Lozice	2,1
Luže	3
Rosice	2,4
Řepníky	1,6
Střemošice	0

Zdroj: Agis, <https://www.smsdata.cz/agis/#/map>, vlastní zpracování

Tabulka 6: Vývoj nezaměstnanosti v obcích svazku v letech 2014 – 2019 / podíl nezaměstnaných osob v % k 31. prosinci

Obec	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hrochův Týnec	11,1	9,6	5,9	4,9	3,4	3,8
Chroustovice	8,5	7,5	4,5	2,9	2,8	3,2
Jenišovice	2,7	1,4	3,3	1,4	2,2	1,1
Lozice	8,9	11,1	7	4,5	0,9	2,1
Luže	5,9	6,1	5,3	3	2,4	3
Rosice	7,5	7	6,1	3	3,2	2,4
Řepníky	4,4	5,7	3,8	1,2	2,4	1,6
Střemošice	1,6	0,8	6	0	0,9	0

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nezaměstnanost má v obcích svazku klesající tendenci. K největšímu poklesu nezaměstnanosti ve sledovaném období došlo ve městě Hrochův Týnec, kde se z hodnoty 11,1 % z roku 2014 snížila na 3,8 % v roce 2019, což odpovídá celkovému snížení o 7,3 %. V roce 2019 zároveň Hrochův Týnec vykazuje nejvyšší nezaměstnanost v rámci svazku. Naopak nejnižší nezaměstnanost vykázala obec Střemošice, kde nebyl k 31. 12. 2019 registrován na Úřadu práce žádný občan. Pro srovnání - ČSÚ k 31. 12. 2019 udává Podíl nezaměstnaných osob v České republice 2,9 %.

Největším zaměstnavatelem v území je Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé v Luži (odborný rehabilitační ústav). Dalšími významnými zaměstnavateli jsou: Východočeské plynárenské strojírný, a.s. (Rosice); S & Ř, CH KOVO, s.r.o. a KMZ Ocelové konstrukce, s.r.o. (Chroustovice); ALFA 3, s.r.o. (výroba a prodej kovového nábytku Luže); NIKA Logistics, a.s. - česká dopravní společnost působící ve vnitrostátní a mezinárodní dopravě a spedici (Hrochův Týnec); zemědělské podniky - Zemědělské družstvo Rosice u Chrasti; Zemědělská společnost ALA, a.s. Řepníky; Agro Jenišovice, a.s.; městské a obecní úřady; školy (bez požadovaného vzdělání vhodné pracovní příležitosti nenabízejí). Mnozí obyvatelé jsou zaměstnáni přímo v obcích, ale převážná většina vyjíždí za prací mimo obec. Z širšího hlediska je pro rozvoj regionu významná blízkost měst Chrast, Skuteč, Vysoké Mýto, Chrudim a Pardubice se soustředěním občanské vybavenosti a pracovních příležitostí. Samostatnou kapitolou je pak „skrytá nezaměstnanost“, kdy občané nejsou evidováni na ÚP, ale do zaměstnání nechodí.

Tabulka 7: Ekonomické subjekty působící v obcích svazku

Obec, svazek	Celkem	Podle právní formy					Podle počtu zaměstnanců					
		Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona a jiného než živnostenského zákona	Zemědělské podnikatelé	Obchodní společnosti	Akciové společnosti	Družstva	neuvedeno	bez zaměstnanců	1-9 mikropodniky	10-49 malé podniky	50-249 střední podniky	nad 250 velké podniky
Hrochův Týnec	400	321	4	31	2	0	202	143	19	8	0	0
Chroustovice	270	196	3	30	2	2	152	82	12	4	2	0
Jenišovice	83	58	8	3	1	0	42	29	4	0	0	0
Lozice	35	25	1	2	1	1	19	12	1	0	1	0
Luže	499	385	21	32	1	1	280	192	24	8	1	1
Rosice	258	206	3	15	1	1	134	90	12	4	3	0
Řepníky	77	56	5	5	1	0	42	15	6	1	0	0
Střemošice	47	32	6	4	0	0	21	16	2	0	0	0
svazek	1669	1279	51	122	8	5	892	579	80	25	7	1

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

1.1.3. Hospodářský model

Územím svazku neprochází trasa žádné dálnice.

Silnice I. a II. třídy procházející územím obcí svazku:

I/17 Čáslav – Nová Ves; celková délka 59 km

II/305 Týniště nad Orlicí – Skuteč; celková délka 37,5 km

II/355 Hlinsko – Pardubice; celková délka 37,2 km

II/356 Podlažice – Leština; celková délka 12,4 km.¹¹

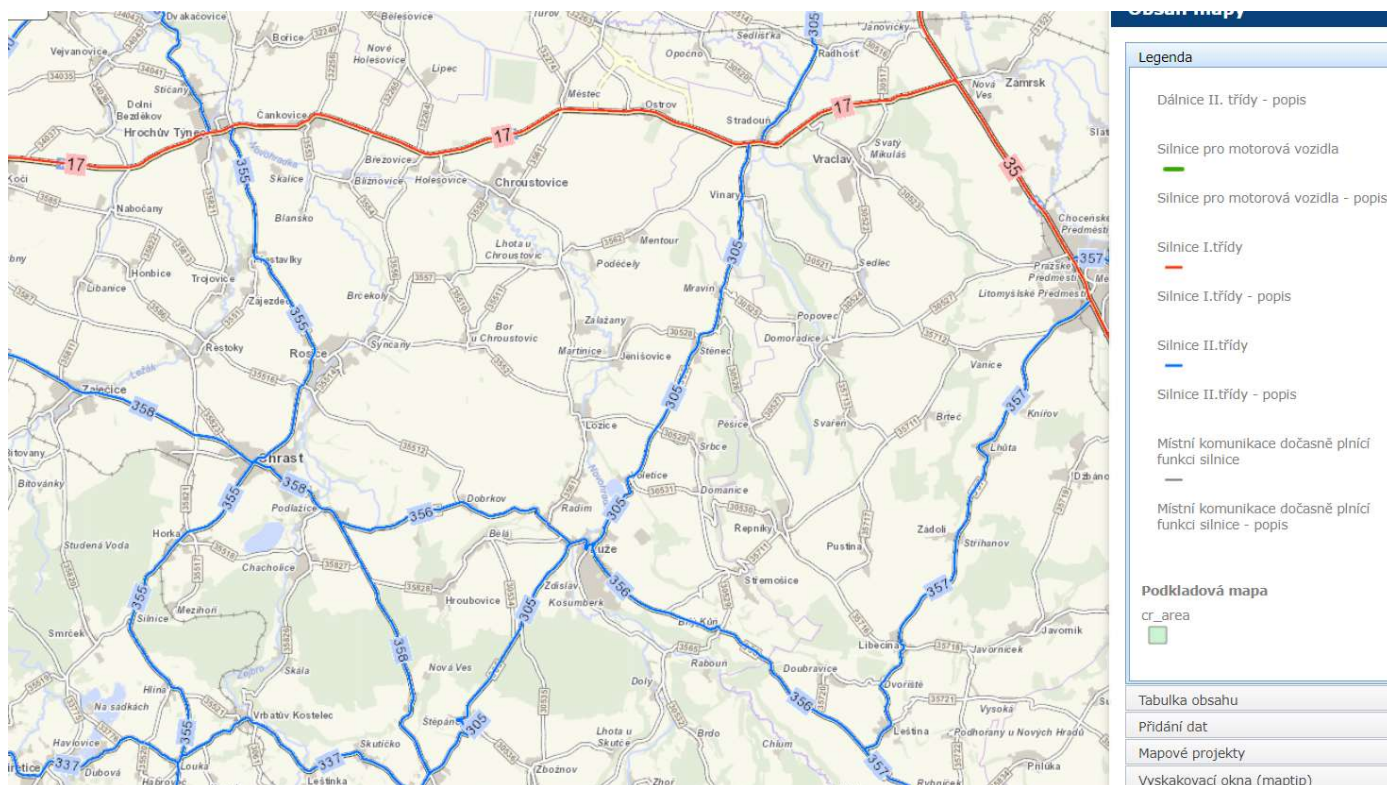
Obcemi Řepníky a Lozice vedou pouze silnice III. třídy.

Na komunikace III. třídy v celém území navazují účelové místní komunikace, které zajišťují dopravní obslužnost v rámci jednotlivých obcí.

Podíl tranzitní dopravy se na páteřních silnicích v obcích od roku 2019 významně zvýšil díky výstavbě D 35 a je tak zdrojem bezpečnostních rizik, hluku i emisí.

Čerpací stanice se nachází v Košumberku - místní části Luže a v Hrochově Týnci u silnice I/17 - na východním okraji města.

Obrázek 9: Mapa silnic Svazku obcí Košumberska

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR; <https://geoportal.rsd.cz/webappbuilder/apps/7/>

¹¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Silnice_I/17

Hromadná doprava

Dopravci veřejné linkové autobusové dopravy i železniční dopravci v celém území Pardubického kraje – tedy i území Svazku obcí Košumberska - jsou zapojeni do integrovaného dopravního systému (IDS) IREDO.

Hromadnou dopravu osob zajišťují především linky autobusů, přičemž frekvence dopravních spojů z některých obcí je nedostatečná (převážně o víkendech a svátcích). Obyvatelé jsou ve velké míře odkázáni na dopravu osobními automobily.

Železniční stanice se nachází v Hrochově Týnci na méně frekventované trati ČD č. 016 Heřmanův Městec – Chrudim – Moravany – Borohrádek.

Severním okrajem katastru Městec prochází železniční trať ČD I. kategorie č.010 Praha – Kolín – Pardubice - Česká Třebová. Na hranici katastrálního území Městec a Uhersko se nachází železniční zastávka Uhersko.

Návaznost autobusové a železniční dopravy je nedostatečná a nekoordinovaná s ohledem na pracovní dobu zaměstnanců dojíždějících do jiných obcí i návaznost regionálních spojů na dálkové. Nedostatek pravidelných spojů komplikuje dojíždění občanů za prací, do škol, k lékaři, na úřady, ... Situaci zhoršuje stále výraznější omezování autobusových a železničních spojů ze strany dopravních společností.

Dopravně zklidněné plochy a parkování

V jednotlivých obcích svazku se jedná především o zástavbu rodinných domů, proto je odstavování vozidel zajišťováno především na soukromých pozemcích a v garážích. Pro parkování vozidel ve větších obcích slouží parkoviště v centrech a u objektů občanské vybavenosti.

V Luži v současnosti není dostatečný počet parkovacích míst pro objekty občanské vybavenosti ani odstavných míst pro rezidenční parkování. Nevyřešené je též zajištění parkovišť pro projekt rozvoje turistiky v obci, zvláště ve vztahu k hradu Košumberk. V Hrochově Týnci je současný stav parkovacích ploch místy nevyhovující - technicky, kapacitně a z hlediska průjezdnosti požární techniky.

Značná část chodníků a komunikací v katastrech obcí je ve špatném technickém stavu. V některých lokalitách jsou na komunikacích nebezpečná místa, či nevhodná dopravní řešení.

Turistika, cyklodoprava

Územím prochází značené regionální cyklotrasy vedené převážně po méně zatížených silnicích III. třídy nebo zpevněných cestách, kde nízká intenzita dopravy umožňuje souběžné využití: č. 18 Hlinsko – České Petrovice;

č. 4119 Lovětín – Pardubice;

č. 4121 Uhersko – Městec - Chroustovice – Chrast – Nasavrky – Trhová Kamenice;

č. 4122 Řestoky – Trojanovice – Hrochův Týnec – Dvakačovice – Kostěnice – Dašice;

č. 4181 Jeníkovice – Nové Hradky;

č. 4186 Hněvčice - Bílý Kůň – Řepníky – Pěšice – Horní Jelení;

č. 4194 Pěšice – Štěnec – Jenišovice – Brčkelo – Blížňovice – Hrochův Týnec – Nabočany – Kočí, Slatiňany;

č. 4195 Horní Jelení – Luže;

č. 4227 Nové Hradky – Horní Jelení.¹²

V obci Rosice je cyklostezka do města Chrast.

¹² <http://cyklotrasy.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=137026>

V rámci meziobecní spolupráce je postupně realizována naučná cyklostezka z Hrochova Týnce kolem Novohradky na Polanku („Cyklokomunikace územím Novohradky“).

Územím je vedena turistická trasa pro pěší, která je značena tradičním pásovým značením / modrá trasa (dle pásového turistického značení významnější trasa) Bílý Kůň – Střemošice – Řepníky – Pustina – Zádolí – Brteč – Vanice – Vysoké Mýto.

Přes místní část Střemošic - Bílý Kůň - prochází červená turistická trasa (dle pásového turistického značení dálková nebo hřebenová trasa), která vede oblastí přírodního parku Údolí Krounky a Novohradky.

V řešeném území není provozována letecká doprava.

1.1.3.1. Technická infrastruktura

Zásobování pitnou vodou

Obce území svazku jsou zásobovány pitnou vodou ze skupinových vodovodů ve vlastnictví společností Vodovody a kanalizace Chrudim, a. s.; Rozšíření vodovodu Chroustovice; Vodovody a kanalizace Vysoké Mýto, s.r.o.; Agro Jenišovice, a.s. – Měrkovec. Výjimkou jsou místních části Luže - Brdo, Doly (Janovičky), Hlubočice, Rabouň a Rosic – Brčkelovy. V části Hlubočice bude zachován stávající stav zásobování z vlastních studní, v ostatních částech je plánována výstavba veřejného vodovodu.

Splašková voda, kanalizace, ČOV

Likvidace splaškových vod od bytové výstavby v částech, kde není plánována výstavba kanalizace a ČOV, bude řešena jako doposud pomocí jímek na vyvážení / případně domovními ČOV. V částech obcí svazku, kde není vybudována kanalizace, jsou dešťové vody odváděny podél komunikací do místních vodotečí. V Luži a Hrochově Týnci je vybudována mechanicko-biologická čistírna odpadních vod. Vlastní ČOV má i městyse Chroustovice. Odpadní vody z obce Rosice jsou odváděny do ČOV Chrast.

Energetika

Všechny obce svazku jsou zásobovány elektrickou energií.

Plynofikace

Všechny obce svazku jsou alespoň částečně plynofikovány. V budoucnu je plánována plynofikace místních částí Dobrkov a Srbce (Luže); Pěšice a Popovec (Řepníky). Neuvažuje se o plynofikaci místních částí Mentour a Poděčely (Chroustovice); Mravín a Štěnec (Jenišovice); Brdo, Doly, Hlubočice a Rabouň (Luže).

Veřejné osvětlení

Všechny obce svazku disponují veřejným osvětlením. Jsou zpracovány pasporty veřejného osvětlení obcí svazku. V obci Lozice v roce 2020 proběhla generální rekonstrukce veřejného osvětlení a doplnění na špatně osvětlených místech. V ostatních obcích budou prováděny potřebné opravy a modernizace stávajícího veřejného osvětlení.

Tabulka 8: Přehled technické infrastruktury v obcích svazku

Obec	Vodovod	Kanalizace	ČOV	Zásobování elektrickou energií	Plynofikace	Veřejné osvětlení
Hrochův Týnec	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Chroustovice	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Jenišovice	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Lozice	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Luže	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Rosice	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Řepníky	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Střemošice	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO

Zdroj: strategické dokumenty obcí svazku

Informační systém

Svazek obcí Košumberska v roce 2020 spustil nový přehledný informační web: <https://www.kosumbersko.cz>.

Tabulka 9: Přehled možností předávání informací obyvatelstvu v obcích svazku

Obec	Web	Facebook	Veřejný rozhlas	Tištěný zpravodaj	Další formy předávání informací
Hrochův Týnec	ANO	ANO	ANO	ANO	Mobilní aplikace V obraze
Chroustovice	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Jenišovice	ANO	NE	ANO	ANO	NE
Lozice	ANO	NE	ANO	NE	Mobilní rozhlas
Luže	ANO	ANO	ANO	ANO	SMS InfoKanal, Mobilní aplikace V obraze
Rosice	ANO	ANO	ANO	ANO	Mobilní rozhlas
Řepníky	ANO	ANO	ANO	ANO	Mobilní rozhlas
Střemošice	ANO	NE	ANO	NE	NE

Zdroj: strategické dokumenty a web obcí svazku

1.1.4. Obce a regiony

Občanská vybavenost úzce souvisí s velikostí obcí. Nejlepší vybavenost v rámci svazku mají města Luže a Hrochův Týnec, městys Chroustovice a obec Rosice. Jedná se o širší rozsah služeb především v podobě školských a zdravotnických zařízení, pošt a obchodů. Toto však neplatí pro místní části jmenovaných obcí. Škola poskytující vzdělávání pro žáky prvního stupně spolu s jednotřídní mateřskou školou a prodejna potravin funguje i v Řepníkách.

Základní umělecká škola se nachází ve Skutči, Chrasti s pobočkou v Hrochově Týnci, Luži s pobočkou v Chroustovicích, Vysokém Mýtě a Chrudimi. Speciální základní škola a praktická škola se nachází ve Skutči, Vysokém Mýtě a Chrudimi. V Hamzově léčebně se nachází **odloučené pracoviště Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Skuteč**; jejímž zřizovatelem je Pardubický kraj. **Odborné učiliště Chroustovice** nabízí tříleté a dvouleté učební obory pro žáky všech typů ZŠ, včetně těch, kteří vycházejí ze 7. a 8. třídy. DDM a SVČ je k dispozici v Chrudimi a ve Vysokém Mýtě, kde jsou dostupná též gymnázia a řada učebních oborů i odborných středních škol. Ve Skutči je k dispozici církevní gymnázium, které nabízí i studium maturitního oboru bezpečnostně právní činnost.

Pro využití služeb nabízených městy v okolí obcí svazku je důležitá kvalita dopravní infrastruktury a dobrá dopravní obslužnost.

Do řady obcí, kde není prodejna potravin, zajišťují pojízdna prodejna zajišťující prodej pečiva, kterou využívají především starší spoluobčané. Chybí však širší sortiment potravin, které by pojízdna prodejna mohla nabízet. Vzhledem k absenci prodejen potravin v nejmenších obcích se nabízí alternativa v podobě „prodeje ze dvora“, která by podpořila produkci regionálních potravin.

Tabulka 10: Občanská vybavenost obcí svazku

Obec	Pošta	Obchod	Bankomat	ZŠ	MŠ	ZUŠ	Komunitní škola
Hrochův Týnec	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Chroustovice	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Jenišovice	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Lozice	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Luže	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Rosice	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE	ANO
Řepníky	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
Střemošice	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Zdroj: strategické dokumenty a web obcí svazku

Na území svazku se nenachází nemocnice ani středisko záchranné zdravotnické služby. Spádovou nemocnicí je Chrudimská nemocnice, nejbližší zdravotnická záchranná služba s nepřetržitým provozem sídlí ve Skutči.

Tabulka 11: Občanská vybavenost obcí svazku – zdravotnické služby

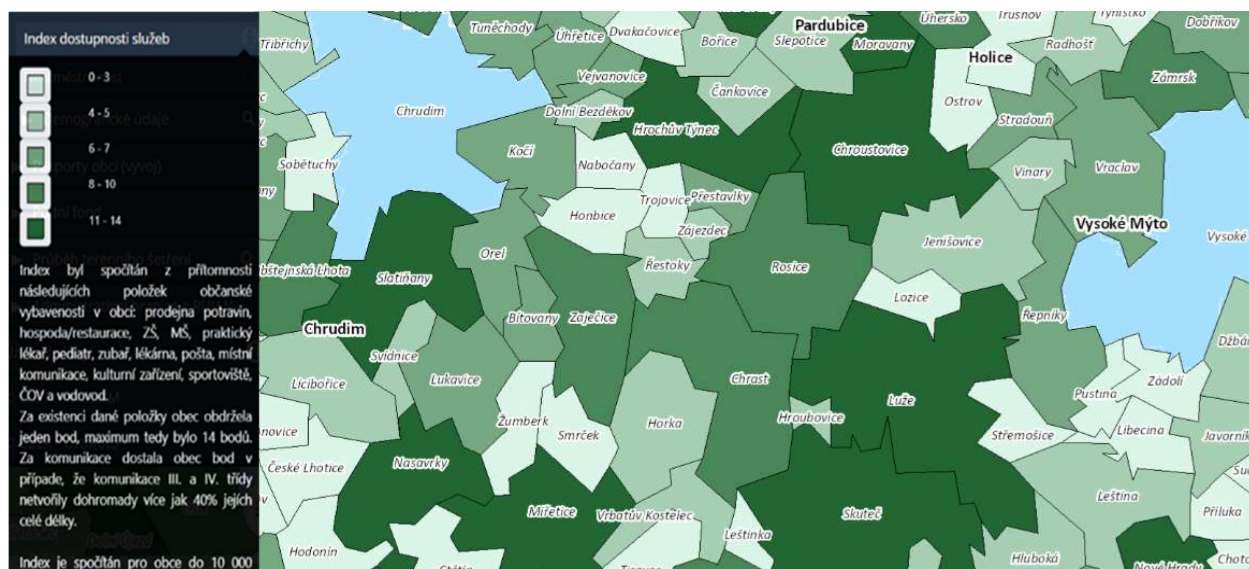
Obec	Zdravotnické zařízení	Zubní lékař (stomatolog)	Praktický lékař pro dospělé	Dětský lékař	Gynekolog	Lékárna
Hrochův Týnec	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Chroustovice	ANO	ANO	ANO	NE	NE	výdejna léků
Jenišovice	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Lozice	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Luže	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Rosice	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE
Řepníky	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Střemošice	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Zdroj: strategické dokumenty a web obcí svazku

Index dostupnosti služeb pro obce do 10 000 obyvatel byl spočítán z přítomnosti následujících položek občanské vybavenosti v obci: prodejna potravin, hospoda / restaurace, ZŠ, MŠ, praktický lékař, pediatr, zubař, lékárna, pošta, místní komunikace, kulturní zařízení, sportoviště, ČOV a vodovod.

Za existenci dané položky obec obdržela 1 bod, maximum bylo 14 bodů. Za komunikaci získala obec bod v případě, že komunikace III. a IV. třídy tvořily více než 40 % jejich délky.

Obrázek 10: Index dostupnosti služeb obcí svazku

Obec	Index dostupnosti služeb
Hrochův Týnec	12
Chroustovice	12
Jenišovice	4
Lozice	3
Luže	12
Rosice	10
Řepníky	7
Střemošice	3

Zdroj: Agis, <https://www.smsdata.cz/agis/#/map>, vlastní zpracování

1.1.5. Odolné ekosystémy

Tabulka 12: Koeficient ekologické stability v obcích svazku

Obec	Koeficient ekologické stability
Hrochův Týnec	0,15
Chroustovice	0,19
Jenišovice	0,23
Lozice	0,12
Luže	0,57
Rosice	0,12
Řepníky	0,28
Střemošice	0,74

Zdroj: ČSÚ

Krajinný ráz území je málo stabilní - koeficient ekologické stability (KES) napříč obcemi svazku je nízký. Jedná se o poměrové číslo vyjadřující poměr ploch stabilních a nestabilních krajinotvorných prvků v území. Území Střemošic a Luže dle tohoto koeficientu označujeme jako intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, s oslabenými autoregulačními pochody v ekosystémech, což způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie. Ostatní obce svazku se pohybují v pásmu KES 0,1 - 0,3; což je území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, kde základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy.

Největší část území svazku je tvořena zemědělskou půdou - 80,6 %; přičemž podíl orné půdy z celkové výměry zemědělské půdy je 86,6 %. Lesní půda tvoří nevelkou část rozlohy řešeného území - 10,2 %. Je třeba zaměřit se na ochranu a posílení ekologické stability krajiny - odolnost vůči vodní a větrné erozi. Ochranou ekologicky významných biotopů, krajinných prvků, skupin stromů, solitérních stromů a ostatních charakteristických prvků krajinné zeleně se bude rozvíjet a podporovat rozmanitost krajinných ploch i prostorová diverzita. Důležitá je obnova alejí, stromořadí podél historických cest i zemědělských účelových komunikací; nezvyšování podílu orné půdy na úkor ostatních druhů zemědělských pozemků; volba vhodných druhů plodin a osevních postupů.

Tabulka 13: Skladba půdního fondu

Obec, svazek	Skladba půdního fondu k 31. 12. 2019						
	Celková výměra pozemku (ha)	Zemědělská půda (ha)	Orná půda (ha)	Lesní půda (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy (ha)	Ostatní plochy (ha)
Hrochův Týnec	1 251	1 009	887	14	27	31	170
Chroustovice	2 161	1 873	1 675	120	22	36	109
Jenišovice	1 172	994	868	74	19	19	67
Lozice	368	332	300	3	5	5	23
Luže	3 071	2 116	1 734	699	32	53	170
Rosice	1 610	1 464	1 309	3	13	34	95
Řepníky	1 096	863	797	170	1	14	48
Střemošice	427	342	221	60	1	6	19
Svazek obcí Košumberska	11 156	8 993	7 791	1 143	120	198	701

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Územím protékají vodoteče Novohradka, Krounka, Žejbro, Ležák, Loučná, Anenský potok, Řepnický potok a Žilovický potok. Jsou zde oblasti spadající do záplavových území jmenovaných vodních toků, zejména na toku Novohradky. K stabilizaci situace při průtoku velkých vod je navrhována stavba ochranného prvku - suchého poldru Kutřín, jejíž realizaci provádí státní podnik Povodí Labe.

Evropsky významné lokality / NATURA 2000 (soustava chráněných území, kterou společně vytvářejí členské státy Evropské unie): Střemošická stráž, Uhersko.

Významné krajinné prvky: Mentourský les, Holešický les, Stráž u Mravína, Bětník, Broučí důl.

Prvky Územního systému ekologické stability krajiny (ÚSES): tok řeky Novohradky.

Přírodní památky: Kusá hora.

Odpadové hospodářství

Ve všech obcích svazku probíhá sběr a svoz komunálního, tříděného, biologického odpadu rostlinného původu a velkoobjemového odpadu. Sběr tříděného odpadu je řešen barevně odlišenými přenosnými sběrnými nádobami sloužícími k třídění na papír, plasty, sklo, jedlé oleje a tuky, kovy, elektroodpad, použitý textil. Směsný komunální odpad je pravidelně svážen firmou Technické služby Hlinsko, s.r.o.; AVE odpadové hospodářství, s.r.o. nebo Ekola České Libchavy, s.r.o. Sběr a svoz objemného odpadu a nebezpečných složek komunálního odpadu je zajišťován dvakrát ročně vozidly svozových firem na předem určených místech. Pro odložení biologických odpadů rostlinného původu slouží Kompostárna Slatina, s.r.o. (Vysoké Mýto); Kompostárna Střemošice; či velkoobjemové kontejnery v obcích.

Přes všechna opatření dochází - díky nezodpovědnému chování některých občanů - ke vzniku černých skládek a odkládání odpadů kolem kontejnerů v mnohdy neúnosném množství.

Hrochův Týnec je zapojen do „Motivačního a evidenčního systému pro odpadové hospodářství“ (MESOH), jehož cílem je snížit produkci směsného komunálního odpadu, motivovat občany k efektivnějšímu třídění odpadů a postupně je učit přirozenou cestou snižovat produkci odpadů. Velkým benefitem systému je také pokles nákladů na odpadové hospodářství měst a obcí, díky čemuž je možné občanům poskytovat slevy na poplatku.

V Luži, Hrochově Týnci a Řepníkách je vybudován sběrný dvůr. V areálu Hamzovy léčebny v Luži se nachází spalovna nebezpečného odpadu.

1.1.6. Dobré vládnutí

Svazek obcí Košumberska (dále jen „svazek“) je dobrovolným svazkem obcí založeným ve smyslu ustanovení § 49 a následujících, zákona č. 128/2000 Sb. o obcích ve znění pozdějších předpisů. Členy svazku mohou být pouze obce. Členství je dobrovolné a nikterak neomezuje členy v oprávnění vstupovat do jiných svazků a podílet se na činnosti jiných právnických osob. Členem svazku se může stát obec, která se plně ztotožňuje s cíli a účelem svazku.

Nejvyšším orgánem svazku je valná hromada. Právo účastnit se valné hromady a rozhodovat o záležitostech spadajících do její působnosti mají všechny členské obce svazku. Na zasedáních valné hromady zastupuje členskou obec starosta nebo místostarosta členské obce. Zasedání valné hromady svolává a zpravidla řídí předseda; schází se podle potřeby, nejméně však jednou za 6 měsíců.

Předseda je statutárním orgánem, který zastupuje svazek navenek. Při zastupování svazku jedná samostatně, je zastupován místopředsedou. Oba jsou voleni valnou hromadou na dobu určitou, funkce zaniká uplynutím funkčního období v délce 1 roku. Opakované zvolení je možné.

Předsedou svazku je Ladislav Peterka (starosta města Luže); místopředsedkyní Alena Serbousková, DiS (starostka obce Jenišovice).

Hlavní činnost svazku směřuje k systematickému a efektivnímu rozvoji zájmového území, ochraně a prosazování společných zájmů členských obcí v oblasti koordinace významných investičních akcí; školství; sociální péče a zdravotnictví; správy shromažďování a odvozu komunálních odpadů; rozvoje kultury; požární ochrany; ochrany veřejného pořádku; ochrany životního prostředí; rozvoje cestovního ruchu; podpory podnikání; rozvoje služeb; zajištění dopravní obslužnosti; správy veřejné zeleně; zásobování vodou; odvádění a čištění odpadních vod; atd.

Svazek je samostatnou právnickou osobou odpovídající svým majetkem za své jednání a své dluhy. Činnost svazku je financována zejména z členských příspěvků, dotací, sponzorských darů a příjmů z činností vyvíjených svazkem. Pravidelný roční členský příspěvek pro nadcházející kalendářní rok stanovuje valná hromada. Hospodaření probíhá na základě ročního rozpočtu schváleného valnou hromadou svazku.

Rozpočet SOK je každoročně zveřejněn na elektronické úřední desce <https://www.kosumbersko.cz/dokumenty-svazku-obci-kosumbersko/>

Nahlédnout do listinné podoby rozpočtu je možné na Městském úřadu v Luži u manažerky SOK Ing. Hany Brokové.

Při událostech mimořádného charakteru ohrožujících obyvatele obce, na které je třeba bezprostředně reagovat (požáry, povodně, lokální záplavy, vichřice, opatření související s novými epidemiologickými hrozbami, ...), pomáhají zasahovat Sbory dobrovolných hasičů.

Na území svazku působí na základě veřejnoprávních smluv **Městská Policie Skuteč a Městská Policie Hrochův Týnec**, které plní úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a další úkoly podle zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii. Strážníci zajišťují dohled nad veřejným pořádkem a spolupracují se složkami Integrovaného záchranného systému při dopravních nehodách a při zajištění pomoci zraněným osobám. Věnují se i odchytu toulavých a opuštěných zvířat - zejména psů.

Území svazku spadá do územní působnosti Policie ČR Obvodního oddělení Chrudim, Policie ČR Obvodního oddělení Chrast a Policie ČR Obvodního oddělení Skuteč. Index kriminality (dříve též označován jako koeficient kriminality) užívaný pro kvantitativní vyjádření intenzity kriminality (zamoření určitého území kriminalitou) představuje počet evidovaných trestných činů na 10 000 obyvatel trvale žijících na hodnoceném území. V září 2020 byl Index kriminality na území obvodního oddělení Skuteč 5,4; obvodního oddělení Chrast 3,2 a obvodního oddělení Chrudim 5,5. Území svazku je tedy v porovnání s celorepublikovým indexem kriminality 13,1 poměrně bezpečné.¹³

Pro snadnější realizaci dílčích projektů jsou obce svazku členy dalších svazků: MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecsko, z.s.; Svazku obcí Komunální služby Hlinecko; svazku Rozšíření vodovodu Chroustovice; Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR); Svazu měst a obcí (SMO ČR); Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska; SPOV – spolku pro obnovu venkova; Unie sebevědomé samosprávy.

¹³ <https://www.mapakriminality.cz/>

Od 1. 4. 2019 do 31. 3. 2021 byl realizován Projekt Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko, jehož hlavním cílem bylo zefektivnění veřejné správy jednotlivých členských obcí svazku. Dílčím cílem byla tvorba strategického plánování mikroregionu a jednotlivých obcí, atd. Díky komplexnosti a návaznosti projektových aktivit se očekává zvýšení spokojenosti občanů s kvalitou a profesionalitou úředníků a volených zástupců, ale také obecně s kvalitou života v mikroregionu Košumberska.¹⁴

Projekty Svazku obcí Košumberska spolufinancované z dotačních titulů realizované od roku 2019:

Název: **Obnova veřejných prostranství a objektů v obcích Svazku obcí Košumberska**

Poskytovatel dotace: Pardubický kraj - Program obnovy venkova.

Název: **Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko**

Poskytovatel dotace: Evropská unie – Evropský sociální fond – Operační program zaměstnanost.

Název: **Cyklokomunikace územím Novohradky**

Poskytovatel dotace: Pardubický kraj - Program obnovy venkova.

1.2 SWOT analýza

SWOT je zkratkou tvořenou anglickými slovy Strengths (silné stránky) - pozitivně působící faktory, které svazek může přímo ovlivňovat; Weaknesses (slabé stránky) - negativně působící faktory, které svazek může přímo ovlivňovat; Opportunities (příležitosti) - pozitivně působící faktory pocházející z vnějšího prostředí, které svazek nemůže přímo ovlivnit, ale může je využít a Threats (hrozby) - negativně působící faktory pocházející z vnějšího prostředí, které svazek nemůže přímo ovlivnit, ale může eliminovat jejich dopad. Smyslem využití SWOT analýzy při tvorbě strategického plánu je shrnutí vnějších a vnitřních faktorů dle dat získaných ze socioekonomické analýzy a z výsledků dotazníkového šetření. Předpokládá se, že svazek dosáhne strategického úspěchu maximalizací silných stránek a příležitostí při minimalizaci nedostatků a hrozeb. Pro strategii rozvoje Svazku obcí Košumberska bylo stanoveno 6 klíčových oblastí rozvoje, které jsou v souladu s členěním dokumentu Strategický rámec ČR 2030.

¹⁴<https://www.kosumbersko.cz/efektivni-verejna-sprava-obci-mikroregionu-kosumbersko/>

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
LIDÉ A SPOLEČNOST	
↑ Venkovský prostor; přírodní krásy; potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, zdravého životního stylu a moderního zdravého bydlení; úcta k tradičním hodnotám – rodina, soudržnost, sousedství ↑ Hamzova léčebna – symbol péče o zdraví a partner pro rozvoj regionu ↑ Opora komunitního života v tradiční spolkové činnosti / např. SDH, myslivci, včelaři, apod.	↓ Nedostatečně využití kapacity území svazku pro integrovaná řešení ↓ Chybí společná koncepce k řešení nárůstu sociálního vyloučení ↓ Chybí informace o dostupnosti nabídky pro aktivní trávení volného času - přírodních, kulturních a dalších místních jedinečnostech (mapa dostupnosti, informační systémy, ...)
HOSPODÁŘSKÝ MODEL	
↑ Turisticky atraktivní cíle v území – přírodní, historické a kulturní zajímavosti ↑ Nové formy spolupráce zaměstnavatelů v území, využití technologických změn ↑ Společná řešení pro využití rozvojových ploch a podporu místního průmyslu (výroba, provozovny, apod. jsou situovány mimo obytnou zástavbu)	↓ Chybí společná řešení v oblasti cestovního ruchu v souvislosti s infrastrukturou (parkoviště; stezky – pěší, cyklo; apod.) ↓ Nedostatečná rozmanitost nabídky služeb souvisejících s cestovním ruchem (ubytování, stravování, internet, ...) ↓ Nedostatečná dopravní obslužnost, špatný technický stav místních komunikací a chodníků
ODOLNÉ EKOSYSTÉMY	
↑ V území se nenachází významný zdroj znečištění ↑ Existence zajímavých přírodních lokalit, obecních lesů ↑ Zájem o moderní řešení problematiky odpadového hospodářství	↓ Nedostatečná protierozní opatření na ochranu půdy v území ↓ Nedostatek financí na ochranu přírodních zdrojů ↓ Malá úroveň sdílení zkušeností (ekologické zemědělství, modernizace, podpora obcí, apod.)
OBCE A REGIONY	
↑ Rozvíjející se potenciál hospodářské, kulturní a pracovní spolupráce v rámci území svazku ↑ Existence kulturních a přírodních zdrojů v území svazku (hrady, zámky, chráněná území, parky, ...) ↑ Komunikace a partnerství - nadregionální spolupráce; výměna zkušeností mezi svazky obcí a mikroregiony; spolupráce s dalšími partnery (MAS Skutečsko, Košumbersko, Chrastěcko, z.s.; SMS ČR; SMO ČR; Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska)	↓ Úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva, nárůst počtu obyvatel ve věku 65 a více let ↓ Nedostatečná nabídka pro výstavbu rodinných domů, bytů a dalších forem bydlení (včetně pozemků) ↓ Existence sociálně vyloučených lokalit včetně změny jejich charakteru (přesun do menších obcí, nezaměstnanost, nepříznivost, problémy související se začleňováním)

GLOBÁLNÍ ROZVOJ	
↑ Zvyšování atraktivity území a služeb poskytovaných pro návštěvníky v návaznosti na podporu zdraví a rozvoj cestovního ruchu ↑ Existence aktivit malých a středních podnikatelů ↑ Potenciál kulturních a náboženských tradic (významné mariánské poutní místo s nepřetržitou 320 letou historií poutí, zachování venkovských tradic, ...)	↓ Nedostatečná kapacita pro volnočasové aktivity obyvatel s důrazem na sport a zdraví obyvatel ↓ Nedostatek nadregionálních koncepcí (doprava, životní prostředí, pokrytí služeb, ...) ↓ Nedostatek financí na opravy památek a související infrastruktury ve vztahu k velikosti rozpočtu obcí
DOBRÉ VLÁDNUTÍ	
↑ Zefektivnění komunikace s občany - řízená správa a rozvoj obcí, hospodárný a rozpočtově transparentní přístup ↑ Péče o bezpečnost občanů – veřejnoprávní smlouvy s Městskou policií ↑ Zájem o sdílení zkušeností a využití dobré praxe v řízení a správě obcí	↓ Nízká motivace obyvatel něco měnit a účastnit se veřejného života z důvodu úbytku ekonomicky aktivního obyvatelstva, nárůstu počtu obyvatel ve věku 65 a více let ↓ Nárůst problémů se sociálním začleňováním, změny sociální struktury obyvatelstva, sociálně patologické jevy ↓ Nevyužitý potenciál komunitního projednání a místních odborníků
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
LIDÉ A SPOLEČNOST	
↗ Sdílená lékařská pracoviště (mobilní týmy) a preventivní služby ve zdraví (asistenti prevence, zubař, ...) ↗ Podpora předškolního i dalšího vzdělávání, prorodinná opatření, investice do objektů občanské vybavenosti ↗ Péče o zázemí a vybavení pro rozvoj spolkové činnosti, sportovních aktivit a zdravého životního stylu (venkovní posilovny, multifunkční hřiště a prostory, ...)	↘ Nepředvídatelnost pravidelných finančních prostředků pro kvalitní infrastrukturu cestovního ruchu ↘ Koncentrace sociálně slabých obyvatel žijících ve špatných hygienických podmínkách ↘ Dostupnost zdravotních a podobných služeb pro sociálně slabé obyvatele (dětský lékař, zubař, specialisté v sociálních službách, ...)
HOSPODÁŘSKÝ MODEL	
↗ Systém služeb pro rozvoj cestovního ruchu ↗ Zvýšit investiční atraktivitu regionu ↗ Nové způsoby propagace a informovanosti (digitalizace, informační panely, ...)	↘ Omezování autobusových i návazných železničních spojů ze strany dopravních společností (nadměrná nákladní doprava související se stavbou D35) ↘ Nedostatek vhodných rozvojových ploch pro rozvoj podnikání a zaměstnanosti ↘ Nevyužitý potenciál společného plánování a společných řešení (např. integrovaná řešení, dotace)

ODOLNÉ EKOSYSTÉMY	
➤ Aplikace agrotechnických opatření vedoucích ke vhodnějším způsobům obhospodařování zemědělských zdrojů, apod. (půda, voda, ovzduší) ➤ Zachování významných ploch zeleně, jejich ochrana a údržba, zlepšení údržby veřejných prostranství ➤ Obnova původních polních cest, remízků, výsadba původních druhů plodin, podpora biodiverzity	➤ Změna vodních režimů vyvolaná klimatickými změnami (sucho, záplavy, vítr, ...) ➤ Aplikace nevhodných postupů v zemědělské výrobě ➤ Neřešení ekologických zátěží v území (nedostatek financí, nedostatečný monitoring, ...)
OBCE A REGIONY	
➤ Společná řešení služeb (zdraví, doprava, obchod, péče, ...) ➤ Jednoznačná kontrola, zpětná vazba v rámci společných aktivit (investice, projekty, služby, apod.) ➤ Častější využití alternativních způsobů řešení (dle lokálních podmínek – např. vodovod, ČOV)	➤ Nevyužitý potenciál práce s lokálními daty (infrastruktura pro cestovní ruch, demografie, efektivní veřejná správa, ...) ➤ Nedostatečná infrastruktura v místních částech (koncepte, nedostatek financí, atd.) ➤ Ukončení činnosti významných zaměstnavatelů v mikroregionu a okolí
GLOBÁLNÍ ROZVOJ	
➤ Zavádění energeticky úsporných opatření s ohledem na ochranu životního prostředí ➤ Podpora rozvoje lokálních podnikatelských aktivit a přilákání investic do obcí, podpora lokálních dodavatelů – prodeje produktů a trhů, prodej ze dvora ➤ Zvyšování atraktivity regionu v návaznosti na potenciál přírodních a kulturních památek	➤ Nové klimatické, ekologické a epidemiologické hrozby ➤ Nedostatečné zázemí pro vytvoření nabídky atraktivních pracovních míst pro mladé vysokoškolsky vzdělané lidi - „odliv mozků“ (internet, inovace a společná řešení) ➤ Nedostatek financí na realizaci opatření šetrných k životnímu prostředí, malý zájem podnikatelů o přesahy jejich aktivit do globálního rozvoje
DOBŘÉ VLÁDNUTÍ	
➤ Zvýšit aktivní zapojení obyvatel obcí /aktivní občanství (obnova a upevnění pocitu sounáležitosti obyvatel s územím, ve kterém žijí) - komunitní projednávání jako nástroj dobrého vládnutí ➤ Rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity, aktivizace občanských komunit ➤ Podpora podnikání a služeb, tvorba nových pracovních míst	➤ Nízká míra zapojování občanů do veřejného dění ➤ Rozpad sociálně vyloučených lokalit do většího počtu menších celků, jejich přesun do obcí s málo funkční infrastrukturou ➤ Nepřípravenost na soužití komunit (národnostní menšiny)

2. Strategická (návrhová) část

Návrhová část Strategického dokumentu rozvoje svazku („Strategický dokument rozvoje svazku“) vytyčuje základní směry budoucího vývoje do roku 2036 a umožňuje členům svazku upřesnit potenciál jeho rozvoje ve střednědobém období. Vychází z charakteristiky území, SWOT analýzy a společného projednávání. Praktické využití dokumentu předpokládá, že zůstane „živým“ dokumentem díky provádění potřebných aktualizací.

Návaznost na strategie vyšších územních celků zajišťuje jejich vzájemnou propojenost a přehlednost, jak ukazuje následující tabulka.

Znázornění souladu oblastí rozvoje strategického dokumentu svazku se Strategií regionálního rozvoje (SRR 21+) a strategickým rámcem rozvoje ČR:

Oblasti rozvoje			
Strategický dokument SOK	SRR 21+	ČR 2030	
Lidé a společnost	Kvalita života, občanská společnost	Lidé a společnost	
Hospodářský model	Ekonomický rozvoj	Hospodářský model	
Odolné ekosystémy	Kvalita prostředí	Odolné ekosystémy	
Obce a regiony	Veřejná správa a regionální rozvoj	Obce a regiony	
Globální rozvoj	Sítě	Globální rozvoj	
Dobré vládnutí	Veřejná správa a regionální rozvoj	Dobré vládnutí	

Na základě širšího kontextu se v současné době hovoří o pěti hnacích mechanismech chytrého venkova.

Pět hnacích mechanismů chytrého venkova:

1. Reakce na vylidňování a demografické změny.
2. Hledání místního řešení škrtů ve veřejných financích a centralizace veřejných služeb.
3. Využívání vazeb s malými a velkými městy.
4. Maximalizace role venkovských oblastí při přechodu na oběhové a nízkouhlíkové hospodářství.
5. Podpora digitální transformace venkovských oblastí.¹⁵

Novým tématem v oblasti tvorby strategií rozvoje obcí je důraz na zavádění SMART řešení při vytváření dobrých podmínek pro život lidí (well-being), a to kdekoli v České

¹⁵ https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-enrd-rr-26-2018-cs_0.pdf, str. 8

republiky. Projekt SMART City Česko je oporou pro připravovanou koncepci SMART venkova. Jedná se např. jak o inovace v dosavadních technologických nástrojích, výrobcích, postupech a službách; tak o zcela nová řešení společných potřeb území s cílem posílit odolnost regionů upevňováním jejich soudržnosti.

SMART řešení by vždy měla splňovat následující principy, na nichž je tato koncepce založena:

- Princip odolnosti - odolnost lidí a komunit, lokální ekonomiky, prostředí a soudržnosti v území.
- Princip „krátkých vzdáleností“ – vše, co je možné zajistit lokálně, je třeba zajistit lokálně.
- **Princip spolupráce k dosažení efektivity řešení** - spolupráce se všemi partnery v území (formou tzv. participativního designu).
- Princip jednoho řešení s několika rovnocennými efekty – řešení více potřeb najednou holistickým přístupem.
- Princip koheze a komplementarity – nové řešení vede k vyrovnavání příležitostí, snižuje tenze, řešení na sebe navazují.
- Princip změny směru - služby a práce chodí za lidmi, ne lidé za prací a službami.
- Princip horizontálního a vertikálního propojení - spolupráce a propojení na všech úrovních je základním předpokladem pro dosažení odolnosti a soudržnosti.
- Princip hodnocení řešení z hlediska posílení odolnosti - lidí, komunit a území; k využití digitalizace a výzkumu jako nástrojů přinášejících nové technologie a inovativní řešení k dosažení uhlíkové neutrality.

... každá kapka tvoří oceán, v každé obci jde o její udržitelný rozvoj. Organizace spojených národů toto vyjádřila *sedmnácti cíli*, které mají být dosaženy do roku 2030. Zohledňují základní témata udržitelnosti na světové úrovni. Ne všechny cíle se však konkrétně dotýkají každé obce nebo města v plném rozsahu.¹⁶

Součástí Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021-2027 je příloha 1.25: Přehled koncepcí Pardubického kraje.

Odkazy na výše uvedené dokumenty jsou součástí strategie Svazku obcí Košumberska pro upřesnění často používaných nových termínů v souvislosti se strategickým plánováním.

¹⁶ http://prosperujiciobecbudoucnosti.cz/wp-content/uploads/2020/03/SMART-Cesko_jak-uskutecnit-SMART-reseni.pdf

2.1. Rozvojová střednědobá vize

Úloha vize – odpovídá na otázku, jakého stavu rozvoje chce svazek v budoucnu dosáhnout.

Vize Svazku obcí Košumberska:

Zapojené obce využívají rozmanitých možností spolupráce, vzájemně si předávají dobré zkušenosti, hledají integrovaná a efektivní řešení (tj. chytrá, „zelená“, propojená, sociální a bližší občanům). Společně pomáhají zlepšovat kvalitu života na venkově tak, aby byl zdravý, odolný, soběstačný a připravený využít příležitostí nového období.

Pro naplnění strategické vize jsou stanoveny rozvojové oblasti, na které by se region v daném časovém horizontu měl při realizaci rozvojové strategie soustředit. Proto je dokument rozdělen do výše uvedených šesti rozvojových oblastí (v souladu s členěním dokumentu Česká republika 2030). Specifické cíle slouží k upřesnění strategických cílů. Opatření zastřešují soubor konkrétních aktivit a stanoví přístup k řešení.

2.2. Strategické cíle, specifické cíle, opatření

Strategie svazku slouží k takovým řešením, které je třeba dělat společně, ale s ohledem na jedinečnost území zapojených obcí. Tato řešení přináší úsporu financí a personálních zdrojů, umožňují rychlejší a širší dopad potřebných změn. Volba opatření vychází ze sladění potřeb jednotlivých obcí a aktuálních možností řešení (dotace, společné financování, sdílené služby, apod.)

Realizace strategie předpokládá nejen nadšení, ale i potřebnou míru profesionality a to nejen vedení obcí, ale i aktivních občanů, občanských sdružení, spolků, apod. Dále pak efektivní využití vzájemné komunikace, sdílení informací (důraz na komunitní projednání i aktivizaci místních odborníků) a především společný zájem něco měnit.

V následujících tabulkách jsou **OBLASTI** rozvoje číslovány římskými číslicemi **I - VI**. **STRATEGICKÉ CÍLE** jsou označeny takto: první číslice (římská) je číslem oblasti, druhá značí pořadí cíle v dané rozvojové oblasti.

SPECIFICKÉ CÍLE jsou označeny třemi číslicemi – první znamená příslušnost k dané oblasti rozvoje, druhá příslušnost ke strategickému cíli a třetí určuje jeho pořadí.

OPATŘENÍ jsou označena čtyřmi číslicemi – první značí příslušnost k dané oblasti rozvoje, druhá k strategickému cíli, třetí k specifickému cíli a čtvrtá určuje jeho pořadí.

I Lidé a společnost		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
I.1 Zlepšování kvality života obyvatel s důrazem na sociálně vyloučené lokality (SVL)	I.1.1 Kvalitní infrastruktura a životní podmínky v obcích	I.1.1.1 Rozvoj infrastruktury a služeb v obcích ¹⁷ / veřejné budovy
		I.1.1.2 Péče o veřejná prostranství ¹⁸
		I.1.1.3 Sdílené služby – péče o zdraví, sociální, dopravní, technické, atd.
	I.1.2 Rodina a komunita – opora venkova	I.1.2.1 Společná řešení v oblasti zvyšování kvality všech forem vzdělávání (vzdělávání, sdílené kapacity, projektová podpora, apod.)
		I.1.2.2 Podpora komunitních aktivit s vazbou na tradice a mezigenerační spolupráci
		I.1.2.3 Aktivita na podporu sladění rodinného a pracovního života (příměstské tábory, ...)
		I.1.2.4 Rozvoj dostupné volnočasové a zájmové činnosti, spolkových aktivit a související infrastruktury

Čeho chceme dosáhnout?

- Moderních služeb dostupných v místě bydliště.
- Rovnoměrného stavu technické infrastruktury a služeb v území odpovídajícího kvalitou, dostupností i kapacitou aktuálním potřebám.
- Dobrého stavu veřejných prostranství, klidových zón a životního prostředí na území svazku.
- Sounáležitosti obyvatel s místem, kde žijí; vytváření podmínek pro spokojený rodinný život ve všech obcích svazku.
- Integrovaná řešení pro činnost spolků a rozvoj komunitních aktivit.
- Rozšíření dostupné nabídky kulturních, sportovních a dalších volnočasových aktivit v rámci území.

¹⁷ Výstavba, rekonstrukce, opravy a údržba.

¹⁸ Rekonstrukce veřejných prostranství (dláždění, asfaltování, ...); pořízení mobiliáře; zřízení, obnova a údržba veřejné zeleně.

II Hospodářský model		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
II.1 Zlepšování dostupnosti služeb	II.1.1 Zachování dopravní dostupnosti v území, alternativní druhy dopravy	II.1.1.1 Podpora kvality a bezpečnosti dopravní infrastruktury
		II.1.1.2 Cyklostezky, stezky pro pěší, bezpečné spojení mezi obcemi (do škol, zaměstnání, ...)
	II.1.2 Rozvoj cestovního ruchu a souvisejících služeb	II.1.2.1 Zvýšit investiční atraktivitu regionu, např. rozvoj příležitostí v oblasti cestovního ruchu
		II.1.2.2 Péče o památky, nové způsoby propagace (digitalizace, technologie, panely, ...)
	II.1.3 Využití lokální produkce a potenciálu místních firem	II.1.3.1 Zajištění podmínek pro rozvoj nových forem podnikání, podpora inovací

Čeho chceme dosáhnout?

- Zlepšení dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti, dostatku parkovacích míst.
- Bezpečného a atraktivního propojení mezi obcemi v území.
- Lepší nabídky služeb využitím potenciálu místních podnikatelů v oblasti cestovního ruchu.
- Zajištění hospodárné péče o památky a rozvoje nástrojů digitalizace.

III Odolné ekosystémy		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
III.1 Péče o prostředí mikroregionu a šetrné využívání krajiny	III.1.1 Prosazování ekologického a environmentálního přístupu k životnímu prostředí	III.1.1.1 Úspory energie a využití obnovitelných zdrojů, komunitní energetika
		III.1.1.2 Zásobování vodou a energiemi na principech udržitelného rozvoje
		III.1.1.3 Péče o krajinu a ochrana přírody
	III.1.2 Systematická péče o zdroje, stabilizace krajiny	III.1.2.1. Prosazování ekologicky a klimaticky šetrných způsobů likvidace odpadů

Čeho chceme dosáhnout?

- Posilování odpovědného přístupu k nakládání se zdroji.
- Snižování míry znečištění životního prostředí (např. snižováním produkce komunálního odpadu a dalších vlivů znečištění).
- Aktivního zapojení obyvatel území do ochrany životního prostředí a do oběhového hospodářství.
- Společných řešení při zmírňování dopadu klimatických změn na životní prostředí.
- Společného postupu při ochraně významných přírodních lokalit, apod.

IV Obce a regiony		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
IV.1 Zlepšování regionální spolupráce v návaznosti na aktuální potřeby venkova	IV.1.1 Posilování lokální soběstačnosti a přirozených regionálních center, zavádění integrovaných řešení	IV.1.1.1 Koordinace rozvoje podnikání, podpora inovací

Čeho chceme dosáhnout?

- Rozvoje lokální spolupráce a koordinovaných způsobů řešení, posilování soběstačnosti.
- Modernizace - uplatnění technického pokroku ve službách v rámci území.

V Globální rozvoj		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
V.1 Zohledňování globálních trendů v každodenním životě lidí	V.1.1 Realizace integrovaných řešení s nadregionálními partnery	V.1.1.1 Rozvoj stávající spolupráce, navazování nových partnerství, komunitně vedený místní rozvoj
	V.1.2 Posilování společenské odpovědnosti a zohlednění regionálních specifik	V.1.2.1 Sledování globálních trendů, adaptace na klimatickou změnu, společné aktivity v prevenci rizik, ochrana zdraví ¹⁹

Čeho chceme dosáhnout?

- Zvýšení připravenosti území na dopady globálních změn.
- Koordinace aktivit při řešení globálních problémů a potřeb.

VI Dobré vládnutí		
Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření
VI.1 Zapojování veřejnosti do života v obcích mikroregionu a do rozvoje partnerství	VI.1.1 Uplatňování postupů efektivní veřejné správy	VI.1.1.1 Zvyšování participace občanů, podpora občanských iniciativ a jejich spolupráce mezi obcemi
	VI.1.2 Zvyšování pocitu bezpečí obyvatel a příjemného bydlení	VI.1.2.1 Snižování rozdílů, sledování rovnoměrnosti, společné plánování

Čeho chceme dosáhnout?

- Pozitivního vnímání svazku ze strany veřejnosti.
- Společným přístupem dosáhnout zlepšení života ve všech obcích svazku (rovnoměrnosti).
- Aktivního zapojování občanů a občanských iniciativ do dění v území.

3. Implementace

Pro úspěšnou realizaci strategického dokumentu svazku je třeba dobře stanovit způsob, jak navrhované záměry uvést do praxe. Dále je vhodné předem identifikovat všechny potenciální aktéry, kteří mohou samotnou realizaci zajistit nebo se na ní alespoň podílet. K tomu je však nezbytné vždy upřesnit míru jejich zodpovědnosti.

¹⁹ Např. Covid pandemie.

3.1. Akční plán

Priorita v každé oblasti rozvoje je barevně zvýrazněna a platí do nejbližší aktu

Oblast rozvoje	I Lidé a společnost		
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)
I.1.1.1 Rozvoj infrastruktury a služeb v obcích ²⁰ / veřejné budovy	Digitalizace služeb (informační systémy)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit
	Zlepšování základní občanské vybavenosti a její bezbariérovosti (dostupnost pošty, parkovišť, ...); výstavba, rekonstrukce, opravy, údržba veřejných budov a infrastruktury	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit
	Zvyšování dostupnosti maloobchodu (nové formy, apod.)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit
I.1.1.2 Péče o veřejná prostranství ²¹	Úprava veřejných prostranství v jednotlivých obcích	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit

²⁰ Výstavba, rekonstrukce, opravy a údržba.

²¹ Rekonstrukce veřejných prostranství (dláždění, asfaltování, ...); pořízení mobiliáře; zřízení, obnova a údržba veřejné zeleně.

I.1.1.3 Sdílené služby – péče o zdraví, sociální, dopravní, technické, atd.	Služby v oblasti zdraví (např. zdravý životní styl, sdílená zdravotní péče, prevence, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
I.1.2.1 Společná řešení v oblasti zvyšování kvality všech forem vzdělávání (vzdělávání, sdílené kapacity, projektová podpora, apod.)	Nové formy vzdělávání včetně celoživotního, vzdělávání veřejnosti, využití sdílených kapacit, atd.	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Rekvalifikace, zvyšování odbornosti, poradenské aktivity pro podnikatele, motivační semináře, projektová podpora, atd.	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
I.1.2.2 Podpora komunitních aktivit s vazbou na tradice a mezigenerační spolupráci	Rozvoj podmínek pro zapojování obyvatel do života v obci (činnost komunitních center, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Podpora komunitních aktivit / festivaly, poutě, sportovní akce, aktivity na prevenci sociálního vyloučení, koordinace činnosti komunitních aktivit, ...	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
I.1.2.3 Aktivity na podporu sladování rodinného a pracovního života (příměstské tábory, ...)	Posilování mezigeneračních vazeb (sdílené služby, pomoc v domácnosti, hlídání dětí, návštěvy seniorů, doprava)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Sladování rodinného a pracovního života (péče o děti nebo stárnoucí rodiče - pečovatelské služby, příměstské tábory, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

I.1.2.4 Rozvoj dostupné volnočasové a zájmové činnosti, spolkových aktivit a související infrastruktury	Tvorba podmínek pro rozmanitou nabídku zájmových a volnočasových aktivit	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Výstavba a údržba zařízení pro volnočasové aktivity, budování zázemí pro sport a dětských hřišť (rovnoměrně ve všech místních částech území)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
Oblast rozvoje	II Hospodářský model				
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)	Odpovědnost	Termín realizace
II.1.1.1 Podpora kvality a bezpečnosti dopravní infrastruktury	Opravy a údržba infrastruktury především v oblasti cestovního ruchu / pěší doprava, parkoviště a odstavné plochy, přístupové cesty k památkám, sociální zařízení, ...	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Opravy a údržba místních komunikací a chodníků v jednotlivých obcích	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Společná řešení /meziobecní a regionální spolupráce / v oblasti dopravní obslužnosti (sdílená auta), ...	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Eliminace dopadů souvisejících se stavbou D 35	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

II.1.1.2 Cyklostezky, stezky pro pěší, bezpečné spojení mezi obcemi (do škol, zaměstnání, ...)	„Cyklokomunikace územím Novohradky“; cyklostezky, zastávky, ...	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
II.1.2.1 Zvýšit investiční atraktivitu regionu, např. rozvoj příležitostí v oblasti cestovního ruchu	Koordinátor aktivit na propagaci regionu (digitalizace, rozšiřování informačních služeb, atd.)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Turistická stezka okolím Luže; využití potenciálu Hamzova parku, arboreta; historické památky v území	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Obnova a pořízení mobiliáře v rámci doprovodné infrastruktury cestovního ruchu v jednotlivých obcích	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
II.1.2.2 Péče o památky, nové způsoby propagace (digitalizace, technologie, panely, ...)	Rekonstrukce, opravy, údržba a revitalizace památek v území svazku	rozpočet svazku, dotace	celkovou částku nyní nelze určit		
	Využití digitalizace a spolupráce s okolními obcemi (označení, informační systém, digitální mapy, apod.)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Společné koncepce a řešení propagace zajímavých památek v území	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

II.1.3.1 Zajištění podmínek pro rozvoj nových forem podnikání, podpora inovací	Podpora nových druhů služeb a podnikání včetně infrastruktury – internet, komunitní, zdravotní, apod.	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Využití potenciálu místních producentů a propagace jejich aktivit (agroturistika, ekoturistika	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
Oblast rozvoje	III Odolné ekosystémy				
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)	Odpovědnost	Termín realizace
III.1.1.1 Úspory energie a využití obnovitelných zdrojů, komunitní energetika	Snižování energetické náročnosti budov (vhodné vytápění, zateplení, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Rozvoj komunitní energetiky	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
III.1.1.2 Zásobování vodou a energiemi na principech udržitelného rozvoje	Společná řešení pro místní části (obce s nedostatkem financí) pro budování vodovodu, kanalizace a ČOV	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Koncepce na opatření proti suchu, péče o zdroje vody	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

III.1.1.3 Péče o krajinu a ochrana přírody	Posilování trvale udržitelného hospodaření na zemědělské půdě na území svazku	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Rozvoj modrozelené infrastruktury (travnaté pásy, stromořadí, zelené střechy) / revitalizace vodních zdrojů (obnova studní), využití srážkové vody	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Společná řešení k ochraně přírodních lokalit v území	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
III.1.2.1. Prosazování ekologicky a klimaticky šetrných způsobů likvidace odpadů	Zvýšení efektivity odpadového hospodářství / pořízování techniky na nakládání s odpady, nádob na tříděný odpad a kompostérů	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Spolupráce obcí svazku v oblasti odpadů – likvidace odpadů staré ekologické zátěže, prevence vzniku černých skládek, společné využití komunitních kompostáren bioodpadu a sběrných dvorů v území, atd.	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Environmentální komunitní aktivity	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
Oblast rozvoje	IV Obce a regiony				
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)	Odpovědnost	Termín realizace

IV.1.1.1 Koordinace rozvoje podnikání, podpora inovací	Vytváření vhodných podmínek pro podnikání a pracovní příležitosti v území	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Práce s lokálními daty ve vazbě na zaměstnanost v území, propojování služeb	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Poradenské aktivity na uvádění výsledků výzkumu a vývoje do praxe	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
Oblast rozvoje	V Globální rozvoj				
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)	Odpovědnost	Termín realizace
V.1.1.1 Rozvoj stávající spolupráce, navazování nových partnerství, komunitně vedený místní rozvoj	Uplatňování principů udržitelného rozvoje, SMART řešení	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Posilování spolupráce v rámci nadregionálních organizací (kraj, hospodářská komora, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Nová pracovní místa dle lokálních potřeb (např. koordinátor pro společné oblasti rozvoje)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

	Prohlubování a ožiování společných kulturních a náboženských tradic (např. poutě po stopách Panny Marie, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
V.1.2.1 Sledování globálních trendů, adaptace na klimatickou změnu, společné aktivity v prevenci rizik, ochrana zdraví ²²	Zvyšování zdravotní gramotnosti - osvětové programy podpory zdraví a prevence nemocí (duševní zdraví, ...)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
	Zvyšování připravenosti na globální hrozby včetně partnerství se zahraničními subjekty	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		
Oblast rozvoje	VI Dobré vládnutí				
Opatření	Rozvojová aktivita	Zdroj financování	Předpokládané náklady (Kč)	Odpovědnost	Termín realizace
VI.1.1.1 Zvyšování participace občanů, podpora občanských iniciativ a jejich spolupráce mezi obcemi	Posilování kvality výměny informací a sdílení dobré praxe mezi obcemi – přístup veřejnosti ke službám a informacím	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Vzdělávání volených zástupců a zaměstnanců úřadů pro zvýšení kompetencí v samosprávné činnosti	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

²² Např. Covid pandemie.

VI.1.2.1 Snižování rozdílů, sledování rovnoměrnosti, společné plánování	Prevence sociálně patologických jevů zvyšováním její dostupnosti / společné aktivity na podporu bezpečného života (městská policie, prevence kriminality, problematika místních částí)	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit	valná hromada svazku	do roku 2036
	Mapování rovnoměrné dostupnosti služeb v území, hledání společných řešení	rozpočet svazku, dotace	nyní nelze určit		

V akčním plánu jsou uvedeny aktivity (projekty) svazku, jejichž realizace je plánována do roku 2036. Při sestavování akčního plánu byly vybrány a projednány priority na další období, které povedou ke zkvalitnění života v území. Mohou však být realizována i další opatření dle dostupných finančních zdrojů.

Součástí akčního plánu je předpokládaná finanční náročnost včetně odpovědnosti a návrhu zdroje financování.

Projektové záměry uvedené v akčním plánu budou pravidelně aktualizovány v závislosti na finančních možnostech a potřebách svazku.

3.2. Podpora realizace

Koordinátor je zodpovědný za uskutečňování jednotlivých aktivit spojených s realizací strategie, sledování a vyhodnocování jejího plnění (monitoring).

Za koordinaci činností spojených se strategií rozvoje **Svazku obcí Košumberska** je zodpovědný **předseda svazku** v úzké spolupráci se starosty jednotlivých obcí. Dle možností svazku se na plnění strategie podílí pracovník rozvoje svazku. Ke spolupráci je doporučováno kdykoli přizvat aktivní občany z řad veřejnosti; zástupce aktivních místních organizací; případně místní odborníky, kteří mají zájem podílet se na rozvoji svazku při příležitosti monitoringu – viz níže.

3.3. Monitoring a evaluace

Dle potřeby bude vyhodnoceno plnění strategie na společném zasedání členů svazku, kde budou vyhodnoceny aktivity realizované za uplynulé období, přehled o jejich financování, případné zdůvodnění odchylek od naplánovaného průběhu realizace. Proběhne zhodnocení vyrovnanosti plnění strategie z hlediska dopadu do území svazku a budou doplněny nové potřeby. Přítomní zástupci schválí společně domluvenou aktualizaci. Datum, ke kterému byl Strategický dokument aktualizován a následně schválen, bude zřetelně vyznačen v úvodu dokumentu.

V roce 2036 bude domluven postup pro další období.

Stanovení **indikátorů** pro implementaci strategického dokumentu je předpokladem jeho úspěšného plnění a dosažení pozitivního výsledku. Indikátory představují závazné ukazatele monitorování a hodnocení. Umožňují posoudit, zda došlo ke změně. Musí být jasně definované, měřitelné a snadno prezentovatelné veřejnosti.

Indikátory: **plněno** (realizovány jen některé aktivity), **splněno** (realizovaly se všechny aktivity), **nesplněno**.

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel Svazku obcí Košumberska od roku 1999	11
--	----

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa Svazek obcí Košumberska	6
Obrázek 2: Mapa mikroregiony v České republice	8
Obrázek 3: 599 – Svazek obcí Košumberska	8
Obrázek 4: Mapa mikroregiony v České republice – právní forma.....	9
Obrázek 5: Mapa MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecsko z.s.	9
Obrázek 6: Sociálně vyloučené lokality na území svazku a v jeho blízkém okolí	13
Obrázek 7: Index sociálního vyloučení obcí svazku.....	14
Obrázek 8: Nezaměstnanost v obcích svazku k 31. 12. 2019	19
Obrázek 9: Mapa silnic Svazku obcí Košumberska.....	21
Obrázek 10: Index dostupnosti služeb obcí svazku	26

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní informace o obcích Svazku obcí Košumberska.....	10
Tabulka 2: Vývoj počtu a věkové struktury obyvatelstva Svazku obcí Košumberska od roku 1999..	11
Tabulka 3: Hustota zalidnění obcí svazku v porovnání s vyššími územními celky.....	12
Tabulka 4: Počet rodinných domů a dokončených bytů na území svazku	16
Tabulka 5: Kulturní a sportovní zařízení v obcích svazku	17
Tabulka 6: Vývoj nezaměstnanosti v obcích svazku v letech 2014 – 2019 / podíl nezaměstnaných osob v % k 31. prosinci	19
Tabulka 7: Ekonomické subjekty působící v obcích svazku	20
Tabulka 8: Přehled technické infrastruktury v obcích svazku	24
Tabulka 9: Přehled možností předávání informací obyvatelstvu v obcích svazku	24
Tabulka 10: Občanská vybavenost obcí svazku	25
Tabulka 11: Občanská vybavenost obcí svazku – zdravotnické služby	25
Tabulka 12: Koeficient ekologické stability v obcích svazku	26
Tabulka 13: Skladba půdního fondu.....	27

Seznam použitých zkratk

ARES – Administrativní registr ekonomických subjektů

ČOV – čistírna odpadních vod

ČR 2030 – strategický rámec rozvoje Česká republika 2030

ČSÚ – Český statistický úřad

DDM – Dům dětí a mládeže

GAC – GAC spol. s r.o. (Gabal Analysis & Consulting)

IČO – identifikační číslo osoby (organizace)

KNV – krajský národní výbor

MAS SKCH, z.s. – Místní akční skupina Skutečsko, Košumbersko a Chrastocko, z.s.

MěÚ – městský úřad

NUTS II – region soudržnosti / úroveň územního členění

SDH – Sdružení dobrovolných hasičů

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SRR21+ – Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

SVČ – Středisko volného času

ÚSES – Územní systém ekologické stability krajiny

ZÚJ – základní územní jednotka